

I believe that every right implies a responsibility; every opportunity an obligation; every possession a duty.
—John D. Rockefeller, Jr.

OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903.

Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956.

No. 25—Vol. LVII.

Friday, 26th June, 1959

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER
Price: FOUR PENCE

STRANGE ZIG-ZAGS OF THE DURBAN RIOTS

FROM Wednesday last week Durban has been convulsed in a series of riots and other demonstrations which have followed a most complicated pattern.

On Wednesday afternoon, last week, hundreds of African women from Cato Manor, Draaihoek, Chester-ville, Good Hope and surrounding areas met and marched together on the Cato Manor municipal beer hall to get the men to boycott municipal beer. Their case was that the Africans did not benefit from the sales of beer brewed by the municipality and to bring to the notice of the authorities this grievance, they decided to press for a boycott.

De Blank In Accra

ACCRA, Sunday.

ARCHBISHOP JOOST DE BLANK of Cape Town told a congregation here today that the point had been reached in South Africa where the State or its Ministers "use every opportunity to vilify the Church."

Church leaders were attacked and the Church itself accused of interfering in political matters which were not its concern.

"But the Church does not interfere in politics except when political action trespasses on the preserves of the Church, the Archbishop declared. — Sapa-Reuters.

But as the demonstration soon showed, there were other grievances to which the women sought to draw attention. Observers in Durban have known for a long time that the relations between the municipal Native Affairs Department and the Africans of Cato Manor have for some time now been strained. Some of the causes for this are the way in which the municipality has carried out its plans to clear the Cato Manor slum area; the accommodation provided in the place of the demolished shacks and the generally tactless approach of highly-placed officials in the Department when they dealt with the Africans.

Pan-Africanists

At about 5 p.m. on the Wednesday of the Cato Manor demonstration there was being held in Durban a very-well-attended meeting called by the Pan-Africanist Congress to protest against the penny rise in bus fares along certain routes in Durban. This affected buses not owned by the municipality and most of these are Indian-owned. Between 700 and 900 people attended. They decided to boycott the buses from Thursday morning.

That night the African National Congress and the

Natal Indian Congress jointly made representations to the Indian bus owner to drop the increase. By dawn the following morning they had persuaded most of the bus owners not to increase their fares. It is said that some of the bus owners, frightened by the prospects of an

anti-Indian demonstration, went to the other extreme and cut down their fares from 4d to 3d.

A few days later the Pan-Africanists, who had announced at their meeting that the boycott was not directed against the Indians; (Continued on page 248)

Nehru In Troubled Kerala

TRIVANDRUM, (Kerala), Monday.

THE Indian Prime Minister, Mr. Nehru, arrives here by air today for an on-the-spot study on the tense political situation in this tiny State, which is in the throes of an opposition campaign to oust its elected Communist Government.

So far in the 10-day campaign 12 people have been killed by police firing on crowds which they claimed menaced them, while about 60 have been injured in violent clashes between demonstrating anti-Communist crowds and Communist supporters and police.

Two Kerala members of India's ruling Congress Party have also been stabbed, to death, according to announcements by the Communist Government and the State Congress Party Committee here yesterday.

During his three-day stay here Mr. Nehru will gauge the extent of what he recently called the "popular upsurge" against the Communist rule.

He is also expected to

study the implications on his own Party's role in the agitation, and define what it should be to avoid the risk of inviting retaliatory Communist agitation against Congress Governments in other States.

Other reports here yesterday said he was expected to advise local Congress leaders to call off their part in the "direct action" campaign and to call a round-table conference of all parties to settle their grievances.

Meanwhile hundreds of people have been arriving here from all parts of the State to stage what one of them called a "silent demonstration against Communist misrule" when Mr. Nehru arrives in this picturesque, rain-soaked town today.—Sapa-Reuters.

OPINION

FRIDAY, 26TH JUNE 1959

White Citizens Must Act

HERE really is no valid reason why the riots should have erupted in Durban in the way they did. For a long time the officials of the Municipal Native Affairs Department knew that feeling were running high at Cato Manor. A group of African and European women had investigated the position fully and in a memorandum presented to the city authorities, had made recommendations some of which can be said to have been responsible for the narrowing down of the area of violence.

Prior to this there had been demonstrations against municipal policy at Cato Manor. Some of these received Press publicity, others did not. When the municipality resumed the demolitions and the Police destroyed some of the distilleries, trouble had developed to the point where it required these actions to ignite the conflagration under discussion. Thus to say that the destruction of the distilleries is behind the riots is to twist facts to suit those who are largely to blame for the demonstrations. Everybody in authority was forewarned that trouble was coming.

The government should appoint an impartial commission to go thoroughly into the reasons which make Cato Manor so prone to yield to the impulse to riot. And in the meantime the citizens of Durban who have the municipal vote should realise that there is something very wrong, high up in the Municipal Native Affairs Department. The burning of municipal buildings and buses is a clear indication that the relations between the Africans and the Department which administers their affairs rest on the wrongest bases possible. As long as this remains the case Durban can look forward to riots again in the future.

The first step to take in clearing up the Cato Manor mess is quite obviously to replace the manager of the Native Affairs Department. It is clear that he does not have the confidence of the majority of the people over whom his department has so much authority. Somebody must be got who will restore confidence and create a climate of opinion in which it will be possible for peace to return to Cato Manor.

It would be highly improper, however, if we did not at the same time point out, with all the emphasis at our command, that, as Tom Mboya once said, violence hinders the freedom struggle. In the final reckoning those who lose most in violent demonstrations are invariably the Africans themselves. In strict self-interest alone they cannot afford to allow violence to creep into their demonstrations against injustice.

We note that against the background of the provocations, the women behaved with commendable restraint. That is the spirit that drives freedom struggles to victory. But by itself, this is not enough. Irresponsible people

or agents of the government will take advantage of moments of excitement to indulge in violence or to give rulers cause to shoot the defenceless people. What is required is that the demonstrators themselves should act towards the violently-inclined in their ranks in ways which should leave nobody in doubt about their determination to keep their struggles peaceful. This is the great lesson which Mahatma Gandhi taught the oppressed.

Durban Riot Scare Proves False

(From Our Own Correspondent)

FIVE scorpion cars, one troop carrier and three units of the Durban Fire Brigade were called out on Tuesday when more than 250 women, mainly African, converged upon the African National Congress offices in Saville Street, Durban. This little lane was virtually taken over by the women and the traffic police prevented vehicles from entering the section of Grey Street between Pine and West Streets.

But there was no need for the police, nor for the sten guns lying barely concealed in the scorpions. Nor for the tear gas bombs which a police officer ostensibly removed from a box in the boot of a car. Watching the whole scene from a vantage point, I became apprehensive when, with sirens whining, the three fire brigade units stopped and firemen began taking out fire hoses. Fortunately, the police officer in charge had sense, and kept his men in perfect control. He also kept the fire brigade merely on stand-by. Had the police made or permitted a false move, then the situation could easily have turned ugly and got out of hand.

Women Good Humoured

The women were not demonstrating. A number of them had attended the Magistrate's Court earlier in the morning. Fifty-one of them had been charged with inciting public violence and appeared on remand. The Magistrate granted a further adjournment and released them on bail. They and their friends and supporters were understandably jubilant. They gathered in Saville Street to celebrate and to discuss. There was shouted talking, and singing and clapping of hands and dancing and prancing. But the women were good humoured throughout. There was never at any time any overt move, nor the uttering of any word which could have reasonably suggested likely disturbance.

But Durban is much too riot-conscious and the police turned out in force, at least 20 of them. After the arrival of the police, a further group of about 30 women joined the throng already in Saville Street. By this time hundreds of spectators had

gathered and lined both sides of Grey Streets. A large number of spectators—not the women—spilled into the street and were shepherded gently back to the pavements by policemen. Some of the newly-arrived women danced tauntingly towards the police, but were quietly hustled back into Saville Street by African National Congressmen.

African Hustled

An incident which might easily have caused an uproar fortunately passed unnoticed by the women. This was when, for some unknown reason, a slightly built, white-coated African man was held in a firm neck grip by a burly policeman, who showed remarkable agility for one so fat, and hustled him along. The African man was at first thrown bodily into the troop carrier, and when he jumped out, marched towards Pine Street. The African was not resisting. This was the only item of assault committed throughout the proceedings—that upon an African by a uniformed policeman. Watching this incident, I held my breath, for it could in a jiffy have turned the good-natured, jostling crowd of women into an angry, ugly mob. The incident demonstrated that while the S. A. Police on this occasion, as in Victoria Street last week, evidently obeyed orders not to provoke violence, they still have to learn a great deal about crowd psychology and crowd control.

When Attorney R. I. Arenstein arrived on the scene, he was immediately hoisted on to eager shoulders, and, bewildered and appearing embarrassed, was carried into Lakhani Chambers. From there he addressed the crowd, which shortly afterwards dispersed in orderly fashion.

Comment On Men And Events

Who Was Behind The Riots?

By JORDAN K. NGUBANE

SOME people are already going around saying that the riots were engineered by the African National Congress. I have my own strong differences with the Congress Movement but there is no doubt in my mind that the story that the ANC is behind the riots is a dirty canard.

What evidence do I have to back this statement? In the first place both the ANC and the Congress Movement know extremely well that Cato Manor is a sensitive area when it comes to the relations between the Africans and the Indians. I can under no circumstances imagine the Natal Indian Congress, which, like the ANC, is a member of the Congress Movement, supporting courses of conduct which have a high potential for leading to the murder of Indian people—some of whom would be members of the NIC and some of them relatives of the leaders of the NIC.

Both the ANC and the NIC know that the ANC does not control Cato Manor. How could these organisations stimulate friction when the danger was very real that in the moment of excitement the Africans could quite conceivably turn against the Indians? Only a lunatic could provoke trouble which would destroy him personally. I have said in this column before that I disagree very strongly with some of the elements in the Congresses—but none of them is a mad man.

Realistic Steps

Far from stimulating trouble, the Congresses—which are not friendly to me—took surprisingly realistic steps to narrow down the area of conflict. When the Africans decided, rightly, to boycott those buses which had raised their fares, the Congress leaders ran right round Durban during the night urging Indian bus owners to lower the fares. People who wanted trouble would not have done that. What point was there in stimulating the riots and then turning round to stop them again?

The Pan Africanists called a meeting in response to the demand from their followers that they should take a stand against the rise in fares. Quite rightly, the PAC did that. In doing it, they called a non-racial meeting. The other non-Whites could have come to that well attended gathering. That they did not was most unfortunate; it tended to emphasise the fact that the Indian and Coloured communities still labour under the belief that they

will co-operate with the African on their own terms.

In spite of this, the Pan Africanist leaders in Natal urged their followers to refrain from doing any sort of harm to the persons and property of the Indian people. Nobody was to touch the Indian buses; all that was to be done was to refuse to board those vehicles where the fares had been raised. As a result of this responsible type of leadership, the bus boycotts, in those areas where the penny rise was the issue, went on smoothly.

Sensational Victory

There is another aspect to this matter to which attention must be drawn. African diplomacy scored an almost sensational victory over the penny rise. In the first place I cannot think of a case in the history of bus boycotts where the bus owners climbed down as speedily under pressure from the Africans as they did last week. It shows growing African power and unity.

For well known reasons the ANC cannot, in fact, launch boycotts which would hit the Indian merchants in particular and other sections generally. That would weaken the position of the NIC and undermine the strength of the Congress Movement. Consequently, it is not surprising that the PAC, which is not committed to policies of cocking an eye when the interests of allies are endangered, moved in on the boycott and took a firm stand. The pressure it exerted enabled the ANC to pressure the NIC into the position where the latter came heavily down on the bus owners and persuaded them to yield to Pan-Africanist pressure. In the final reckoning this skilful combination of pressures produced much economic good for the African community as a whole. Most probably the ANC would have done nothing effective against the penny rise.

For this reason and others which I have discussed in these columns, I think the emergence of the Pan-Africanists was a blessing in disguise for South Africa in general and the Africans in particular.

To revert to my point: Even the conduct of the riots does not indicate that they were systematically led. To start with, the fight was over beer. The women attacked the beer halls. Then, for reasons which are well-known, it turned somewhat anti Indian in the sense that Indian shops—which had nothing to do with the beer—were burnt down. Again, with little warning, the women started attacking municipal buses. Later, they attacked everything connected with the municipality. This zig zag movement indicates uncertainty about objective; that is the absence of a master mind to plan and co-ordinate strategy.

ANC Volunteers

It has been said that Congress volunteers were seen among the rioters. I do not know how far true that is. But supposing that is true; that somebody recognised them—what is strange in that? Some of the Congress-women live at Cato Manor and where their people staged a demonstration against injustice, how could they sit back and fold their hands? What they do as

private individuals surely cannot be the responsibility of their leaders. If I get drunk on the streets the Liberal Party cannot be blamed for that. And, as in a faction fight, we can ask how many volunteers were, in fact seen and recognised, to justify the allegation that the ANC was behind the riots?

The communists have perfected into a fine art the technique of damaging the character of their opponents or those who see the truth differently. That is no reason why those who oppose them should follow this dirty example. The riots were a spontaneous demonstration by people who have gone through the school of oppression and who now realise that in dealing with a ruthless oppressor they have to do a lot of thinking. The riots themselves sprang deep from the roots of injustice and it is indicative of the political maturity of the average African man and woman that a thoroughly explosive situation was kept under relative control and less damage done than could have been the case otherwise.

INDIA MUST WITHDRAW ITS
TRADE SANCTIONSSOUTH AFRICA HAS NO QUARREL
WITH INDIA

SEE PICTURES—READ LATEST NEWS :

Indian Information, Govt. of India Publication		
Illustrated 2 copies	3	6
Illustrated Weekly of India, Times of India		
4 copies	8	6
Caravan India's Leading Thinkers	2 copies	4
My Magazine of India South Indian Magic	1	6
March of India, Govt of India Publication Illus.	4	6
Indian Annuals Fully Illus. with Pictures	7	6
Picture Magazines of India Film Fare 1958		
4 Issues	12	6
Hindustani Picture Book Dharmayoga	2 Issues	3
Tamil Film Magazine Pesum Padam	2	6
Hindi Film Magazine Cinema Sitara	2 Issues	3
Urdu Film Magazine—Shama	2	6
Gujarati Film Cinema Sangeet	4	6
Song Books in English—Mother India Thumsa na Dehak, Bhabi, Jagtre Raho, Miss Bombay, Miss India Hawar Bridge Night Club, Passya and Madhumati		
1/- Each.		

Latest Records Books and Matter of Indian interest on India supplied to you free.

D. ROOPANAND BROS.

PUBLISHERS AND BOOKSELLERS

Phone 20707. (Est. 1932) P.O. Box 2524.
85 VICTORIA STREET, DURBAN.

India's Communists Launch Massive Effort To Capture Unions

INDIA'S massive drive to become industrialised is being matched by intense communist effort to win control over thousands of new industrial workers, observers said in Washington on Sunday.

United States Labour officials and diplomats acknowledged that they were becoming increasingly concerned over this development.

United States, British, West German Canadian and World Bank capital is being poured into India's industrialisation programme and more is contemplated but communist organisers are gaining rapidly in a race to win over the workers themselves.

India's three major labour union federations are closely allied to political parties.

The India National Trade Union Congress with a claimed membership of 1,400,000 is linked to the ruling Congress Party. It has about 40 per cent. of India's 4½ million trade unionists.

Since last September, however, the Communist Party's all India Trade Union Congress has increased its membership from 900,000 to a claimed 1,500,800. The figure has been questioned by some Government officials, but information reaching labour sources in Washington is that there is no doubt the communists are growing rapidly in power and influence.

The third big labour federation is attached to the Indian Socialist party. It is the Hind Mazdoor Sabha with some 440,000 members.

A Trotskyite group has a membership of 51,000 while another million workers, mainly Government employees, are in independent unions.

United States officials recognise that there is little that can be done from abroad to influence the direction of the Indian labour movement. It does not lend itself to any aid programme. Long term education and development of leaders who have risen from the ranks of labour itself are the main needs.

The Communist Party's unions are said to be far better organised and financed than their rivals. American labour advisers are said to feel that rough and tough communist trade union methods cannot be overcome by the passive resistance methods of other unionists.

The United States has brought a number of non-communist Indian labour leaders to America for study. Five are at present attending a five-week seminar

at Michigan State College as part of a four months visit.

The group, largely from communist-threatened West Bengal and Andhra states; also will study at close range the history, structure and organisation of American labour unions and confer with United Automobile Workers President Walter Reuther in Detroit. Mr. Reuther made a trip to India last year.

United States officials say one of the greatest worries is that communists are moving in to control India's newly developing steel industry. After a recent strike at Rourkela, the Indian National Trade Union Congress which once held complete control, lost 70 per cent of its control and heavy losses in membership to the communist dominated unions.

Other communist-controlled labour groups include bank white collar workers, postal, tele-phones and telegraph workers and petroleum workers. Metal workers are said to have taken effective counter measures to communist wooing. Port workers are largely dominated by the Socialist parties.

One thing that has played into communist hands, sources in Washington say, has been the willingness of non-communist labour groups to form a united front with communist dominated labour. In France non-communist unions refused such an alliance. In India trade unionists fell into a trap from which they may not emerge.

Clashes In Senegal

Two Africans were killed and about 49 people injured, 11 seriously, in clashes between police and members of the Senegalese Party of Solidarity on Saturday night at Tivaouane about 69 miles from Dakar.

The Party of Solidarity is headed by Cheikh Tidjane Sy, who is also their religious leader.

Fighting broke out when police were sent to ban a public meeting with Cheikh Tidjane Sy was organising.

A European police Captain was wounded as he walked towards a group of Party members unaimed to ask them to disband the meeting.—Sapa-Reuters.

Todd Says Nyasaland Will Be Self-governing In Five Years

“OFFICIAL talk of dominion status in 1960 should cease until Nyasaland has self-government,” said Mr. S. Garfield Todd at a Press conference held in Professor Leo Kuper's house in Durban on Tuesday. Mr. Garfield Todd is a former Southern Rhodesian Prime Minister and is leader of the recently formed Central Africa Party.

Mr. Garfield Todd said that there was little point in getting dominion status against the wishes of the African majority in Nyasaland. His own Party stood for federation but wanted to ensure that federation was made attractive to the African people. At the moment the people of Nyasaland feel that the federal government is a foreign authority; something which rules them from outside. This is the impression he had got in conversations with the people of Nyasaland. Giving them self-government would enable them to choose, after two or three years, whether or not to join the federation.

The aim of the Central Africa Party, whose programme had not as yet been worked out, was to establish a non-racial, united nation within which, ultimately all would have the vote. For the present he was for a qualified vote.

He was hopeful that the federation could be made attractive to the Africans. In Nyasaland the people had made it clear to him that they feared Southern Rhodesia. They said that asking them to support federation was like saying they should hand themselves over to their enemies. He had, however, asked them what their attitude would be to a federation whose form was different. They had not given thought to this.

To a question on when he thought Nyasaland would get self-government he said he thought it might be in ten years—probably in five.

Asked if the Africa's revolt against White domination would not bring Southern Rhodesia nearer South Africa, he said he did not think alike. In addition, to bring in additional numbers of Africans would create complicated problems for apartheid.

B-I

Sailings Between East African Ports Karachi And Bombay

S. S. Karanja due 30th June. Sails 5th July.

PASSAGE FARE TO KARACHI OR BOMBAY

First Class	single	without food	£92—0—0
Second "	"	"	£60—15—0
Third "	"	"	£31—10—0
Ordinary			Special
Non-Vegetarian	£4—13—0		£10—18—0
Vegetarian	£4—4—0		£9—15—0

For further particulars apply to—

Shaik Hamed & Sons (Pty.,) Ltd.

390 Pine Street, — Durban.
Telephone 20432, Tel. Add. "KARAMAT."

Accra Centre Of World Interest To-day

By JOHN HUGHES

ACCRA, Ghana,

ASK a man the time in the lobby of Accra's principal Ambassador Hotel these days and the chances are he will reply in Russian, Arabic, German, or one of a dozen other languages. The Ghanaian capital is becoming more and more cosmopolitan as foreigners from all parts of the globe fly in and out every day.

Why do they fly halfway round the world to Accra—a city which, though colourful, has few of the normal tourist attractions?

Since independence two years ago, this little African nation has been the centre of an extraordinary amount of wooing. The reason is that Ghana, as the first of the African colonies to win its freedom, is in a way something of a spokesman for the whole of black Africa, and exerts considerable influence throughout the continent.

Thus the Israelis have helped get Ghana's shipping line started, while the Egyptians have aided with police training; The Canadians have laid plans for the new international radio service, the Voice of Ghana, and the Americans are drilling boreholes and building dams. Britain is training Ghana's future army officers, but the Israelis are setting up the flying school which will train officer pilots.

France is interested in giving economic aid to Ghana and Scandinavian coaches are training the leading Ghana football teams. The Yugoslavs have sent a trade mission to Ghana, as have the British, Czechs, Poles, East Germans, West Germans, Egyptians, Israelis, and the Dutch.

The United States has built a handsome new embassy in Accra; other countries have well-manned diplomatic missions; and the capital is dotted with signboards announcing that such and such a country is planning to erect its embassy on the site.

The Soviets have not been left behind in all this activity, of course, and have paid a significant amount of attention to little Ghana. When a scientific conference in Accra was thrown open to delegates from all over the world recently, the Soviets swamped it with a mission numbering more than 20. Ghana itself had only two men at the conference.

While there are numerous part-time representative of overseas newspapers in Accra, only three news organizations maintain resident full-time foreign correspondents in the capital.

One of these is from the British Reuters agency. Significantly the other two are from Moscow's Pravda and the Communist New China News Agency respectively.

According to reliable reports, Prime Minister Nkrumah has been under pressure from the Soviets ever since Ghana became independent for the exchange of diplomatic representatives and the establishment of a Soviet embassy in Accra. Some reports have it that the Soviets wanted an 80-man mission in Accra. Dr. Nkrumah reputedly has kept them at arm's length, however, on grounds that Ghana was still seeking Ghanaians of ability to post to Moscow and thus was not ready for the exchange.

After two years, however, the Soviets are believed about ready to move into Accra any day, although latest reports have it that the Ghanaians have whittled down the Soviet staff to 18 embassy officers.

All this wooing from assorted quarters is a heady business. Where has it left Dr. Nkrumah in international affairs? Has it compromised the neutral course he set for Ghana two years ago?

Some observers close to the scene say that Dr. Nkrumah's acceptance of aid from diverse quarters is a deliberate policy, designed to prevent any one nation gaining undue influence in Ghanaian affairs.

But if anything, despite his public platform a nonalignment, Dr. Nkrumah has appeared to lean more toward the Western than the Communist world to date.

It is to the West that he looks for assistance with Ghana's key Volta hydroelectric scheme. This is not to say that in desperation, and if all else fails, Dr. Nkrumah might not take up any Communist offers that might be forthcoming. But men close to him claim he would do so with many misgivings—that he would rather, in fact, do business with the West.

Schooled in American and British universities, and influenced by Ghana's ties with Britain and the Commonwealth,

Dr. Nkrumah has many bonds with the West and his eyes are not closed to Communist excesses. It is said, for example, that bitter words were aired in the Prime Minister's immediate entourage over Communist China's recent actions in Tibet. Neither has apparent Egyptian disillusionment with Moscow gone unnoticed in Accra.

Publicly, Dr. Nkrumah is likely to maintain his neutral standpoint in world affairs. However, he admires many qualities and skills of the British and American peoples. His relations with a number of prominent American businessmen, entertainers, and politi-

cians are good. His British landlady from his student days in London was an honoured guest at the independence celebrations of 1957.

These personal leanings of a man destined to play an important role in African history will perhaps not be without their value in the years ahead.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barklys Arcade, 38 Market Street, Cor. Diagonal & Market Str. Johannesburg, Phone 33-1654

Gramophone Records

MADE IN INDIA — AT HALF PRICE

4/6 EACH OR TWO FOR 8/3

Selected single numbers available from latest films.

Also Urdu Quawalis; Hindi: Religious, Ramayan, Arthi, Bhajan and Drama Sets.

Latest Gujerati Records: Only at 3/- each or two for 5/-

Available in Bhajan, Arthi, Garba and Comic Numbers

MAIL ORDERS ACCEPTED — FREE PACKING SELLING FAST.

Write for detail specification, gladly supplied on application

NATIONAL RECORDS

18 Ajmeri Arcade, off Grey Street, DURBAN. — Phone: 25628.

Latest Gramophone Records Arrived

Mother India	6 Records	49/6
Pyasa	5 "	41/3
Dekh Kabira Roya	4 "	33/-
Abhiman	3 "	24/9
Janam-Janam Ki-Fere	5 "	41/3
Johny Walker	3 "	24/9
Ayodyapati	5 "	41/3

INDIA PRESS RECORDS

Tulsidas	5 Records	50/-
Pehli Jhalak	6 "	60/-
Halaku	4 "	40/-
Bahaar	2 "	20/-
Sarwan Kumar (Drama)	2 "	20/-
Loose Numbers Babul Barsat and Badal		30/-

Packing, Postage and C.O.D. charges 7/6 Extra.

Obtainable at Our Only Address:

BHARAT MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS,

286 Grey Street, DURBAN.

Scottish Church Does Some Hard Thinking On Nyasaland

A "DARING and creative transfer of power" to Africans in Nyasaland was recently endorsed as a principle of policy by the General Assembly of the Church of Scotland. By a large majority, the Assembly adopted the supplementary report of its Central Africa Committee, which put forward this proposal "as the time has come for a radical revision of the territorial Constitution of that country." A negative amendment got only about fifty votes. Once again the Church of Scotland has expressed emphatically sympathy with Nyasaland and its peoples traditional since the days of Livingstone. Yet the report is perhaps not quite so radical as it seems at first glance. No one doubts the drastic changes in Nyasaland's territorial Constitution are due. Such changes were in fact under earnest discussion between the Governor and Dr. Banda, among others, until the Government came to believe that the Congress had decided on other means of furthering its political objectives. If these discussions had been successful,

plans for introducing African Ministers for the first time into the Executive Council, and substantially increasing African representation in the Legislative Council, might already have been announced; and this would have been a first step to be followed by a further and longer step. In saying that "the time has come for a transfer of power," the report suggests that the whole process should be carried through in one leap and at a very early date. Whatever difficulties this policy might create—and in present circumstances they might be formidable—the difference between the General Assembly's policy and the Government's earlier intention is one of time rather than of principle. But, even now, on timing there are material arguments for the more radical alternative.

It will not in any case be easy to get changes under way at once, and certainly one cannot expect anything very definite until the position of the African National Congress has been clarified. It is exasperating to hear in this respect, that it

may not be possible to publish the Devlin Commission's findings on the state of emergency until the end of July. The commission's members are already beginning to return to this country, and although they must have gathered a mass of material it should surely be possible, in a matter of such urgency, to define and make public the commission's main conclusions in less than eight weeks—and in time for Parliament to consider them before rising for the summer recess. There is clearly much to be said for the proposal of the Assembly's committee that all those now detained should be "either released or condemned in open trial"; the commission's report must, of course, have considerable bearing on that. (Even if the commission sustains the Government's views about the alleged conspiracy, it might still do less harm than good to release some people whom the Government believed, but could not prove, to be involved in it.) Once the commission's report is out, we can get a clearer idea of what the next immediate step should be.

The General Assembly has certainly defined what its objective should be.

Zanzibar: Joint Freedom Action For 1960

SHEIKH ALI MOHSIN BARWANI the leader of the Nationalist Party in Zanzibar has criticised the government for lukewarm response to the demand for self-government.

Addressing his party meeting he said the fact that the Legislative Council had only 8 elected members out of 25 was a farce. Taking into account another fact that Zanzibaris had served its rulers for 70 years—this position was disgusting.

He told the meeting that the steps that the Nationalist Party would take to obtain self-government in 1960 would be taken jointly in co-operation with the Afro Shirazi Party.

The Nationalist Party leader paid tribute to the leadership of Mr. Abed Karume the leader of the Afro Shirazi Party who was at present touring Pemba to explain the philosophy of the Pan African Movement for East and Central Africa.

India's Largest Insurance Company At Your Service

The
New India Assurance
Company Limited

SOLE REPRESENTATIVE IN THE UNION OF SOUTH AFRICA:

RUSTOMJEE JALBHOY RUSTOMJEE

140, Queen Street, DURBAN.

FOR SERVICE AND SECURITY
CONSULT US FOR
EVERY TYPE OF INSURANCE

P.O. Box 1610,
Residence: 111 Eleventh Avenue,
DURBAN.

Phones:
Office: 25845
Residence: 36413.

What's Happening In Republic Of Mali?

By BASIL DAVIDSON in the 'Manchester Guardian'

MAZZINI, until the other day, had really had things all his own way in emergent Africa. To qualify for independence, it appeared, an African colony must somehow or other show itself to be a nation; for only nations (according to a thought which Europeans seem widely to have wished on Africans) can be free.

Carried to a logical conclusion, however, this idea of a "necessary nationhood" makes no sense at all. How many nations would have to exist in Africa? How long would it take to beat these countless clans and tribes and language variants into an appropriate mould? And why should any such beating be requisite to independence? There is, according to a different view, another road to the same end: a road by way of federalism and the lingua franca which French or English or one or other of the big African languages can easily provide. This road, currently runs through the Federation of Mali; and the landmarks by which it goes are peculiar to the thought of French speaking Africans whose European formation, so far as that is valid, derives from the French Revolution—the revolution for the Rights of Man regardless of colour, creed, or nationality.

Is this Federation of Mali, for all that (and, perhaps, because of that), more than a good idea—more than a splendid halo for skilful politicians? Whether the answer is yes or no (and the answer is not yet clear), Mali repays a close look: at least a brilliant exercise in African propaganda, it may at most be a first step towards intelligent reorganisation of a large and populous part of Africa. As well as that it may yet prove to be a quintessential gift of France to Africa; a gift of that best and indestructible France which has moved freely and boldly among ideas—even while its Governments and Parliaments have been down in the slime of colonial wars. For the notion of union by free federation, overpassing nationalism and leaving chauvinistic mumbo jumbo far behind, is in its essence a peculiarly French idea, a Jacobin idea.

Chances Of Survival

The present Federation of Mali, whose Constitution was passed by four parliamentary delegations in January, is not, of course, as good as its name. The mixture in the bottle is not quite up to the strength on the label. Dahomey and Upper Volta have

withdrawn from their original commitment to membership; and even between Senegal and Sudan, two territories which naturally belong together, this is so far a Federation only by intent—little more, as things stand now between them, than a means of co-ordinating common services.

The withdrawal of Dahomey and of Upper Volta have probably strengthened Mali's chances of survival. They leave a geographical region which is not so very different from the Mali of the fourteenth century—the Mali that Sundiata Keita founded in the thirteenth century and Kankan Musa brought to its apogee around 1330. In Kankan Musa's glittering years, indeed, Mali stretched from the frontiers of Chad in the east to the Senegalese Atlantic in the west. But it never reached into Dahomey and it never conquered the Mossi peoples of the territory which is now called Upper Volta. In so far as Mali has retained an historical meaning, its "rightful" territories today are Senegal and Sudan and Guinea; and to-day it is the first two of these who make Mali live again. But they make it live with many ambiguities, as a glance at the constitutional texts will show.

"One people: one aim: one faith"? The drafters, one cannot help feeling, might have done better than this unhappy echo of another triumvirate of slogans, for the whole point about Mali, if Mali is to be worth while, is that it may provide a framework for many peoples and many faiths within the single aim of independence. M Senghor seems rather to have overdone himself here and there: the centre band of the green gold red federal flag, for example, carries the ideogram of a man whose arms are raised aloft. In supplication—or in surrender?

Half-baked Federation

Administrative ambiguities are more serious. The Federal Government, says Article 7, will consist of a Prime Minister and two Ministers from each constituent republic. Is this for government or merely for representative ceremonial? Such "government by

delegation" is precisely what the three regions of the Nigerian Federation have found to be unworkable. The Federal Prime Minister, says Article 8, commands the Administration and the "Federal Security forces." But will it not really be the French who do that? The Federal Government, continues Article 11, will communicate directly with "foreign States in Africa"—after special agreement with the Community. But will not France, which is really the Community in this respect, insist on looking after that? And who in Mali is to be the senior representative of the Community; the Federal Prime Minister or the French High Commissioner-General? And what powers will African Prime Ministers enjoy—if and when matters of substance are debated by the Executive Council of the Community?

I have listed these ambiguities to illustrate the tentative and provisional nature of this Federation of Mali; and not to suggest that Mali will necessarily fail to evolve into a working reality. Paradoxically, one strong reason why this half-baked Federation may possibly get itself, sooner or later, cooked all through is precisely in the ambiguous nature of the stove. French constitution-makers, for once in a way, have managed to tear themselves from the logic of the text and allow a flexibility of interpretation which draws a wide distinction between the old idea of the French Union—linked in hopeless rigour to the notion of the Republic, one and indivisible—and the new idea of a Community which, as a thoughtful French official remarked without much exaggeration, "really does allow for everything." There is plenty of constitutional room to move around in. All that is now required—but this, of course, may not be at all the same thing—is political room to do the same.

The most substantial reason why the idea of Mali is likely to prevail, whether in this form or another, lies in the nature of the peoples and the lands involved. "African history," remarked M. Gabriel d'Arboussier, himself a native of Djenne, not long ago, "has often been the history of la ge units. All the great (West) African States of our past were large or very large; and included many peoples. But what the organisers of those old feudal States did by conquest we in our day will do by federalism and by free consent."

This makes sense throughout West Africa, the only unifying

idea which does make sense; and because of that, a deep and fecund sympathy in the minds of many French-speaking African politicians outside the isolationist Ivory Coast. It makes especially good sense in the case of Senegal and Sudan and Guinea (this last, of course, an independent State within the franc zone and not, or not yet, formally associated with Mali). These countries have modern ties as well. The Sudan sends out its groundnuts through Senegal. The whole of Upper Guinea speaks the same language as much of the Sudan. One important people, the Foulah, are common to all three. What effective reason should these countries have, once Europe's controlling hand is withdrawn, for staying apart?

Greater Independence

How far can Mali now succeed? The answer lies in Paris rather than in West Africa; and the signs, so far, are fair enough. The break with Guinea is repaired without any real loss to France—indeed, the political experience of living with an independent but associated "dominion" in Africa may be valuable; while the constitutional shape of the Community is left intelligently vague. The question is: What happens next? None of these new countries wants to cut away from association, even close association, with France: but powerful and often dominant forces in all of them do want to obtain, and obtain quickly, much greater sovereignty than the little they have now.

This, no doubt, is why M. Mamadou Dia, Prime Minister of Senegal and co-founder of Mali, said not long ago that the future of the Community was "a question of interpretation and mutual goodwill." Given this condition, he let it be understood, there was no question of him and his friends wanting for their countries a fully independent status: on the contrary, he had come round to the view after careful study of the texts that "we in Mali may have as real an independence as Ghana or Guinea—without leaving the Community." But the condition—a willingness by France to see those countries move farther towards independence—will be all-important in conserving their links with France.

Climb to a high-ranking £2000 a year executive position under the expert guidance of the School of Accountancy, in Secretaryship, Costing, Accounting, Building Societies, Municipal Services, and Banking. Write to the School of Accountancy, backed by 50 years successful educational service, for their free book "The Direct Way to Success", P.O. Box 4592, (Z), Johannesburg, and at 8th Floor, Mansion House, 12, Field Street, P. O. Box 1865, Durban, Phone 24068.

Strange Zig-zags Of The Durban Riots

(Continued from front page)

that, in fact they had invited all bus-users regardless of race; that there should be no violence to persons and property, called a second meeting where they asked the people to discontinue the bus boycott, in view of the attitude of the bus owners.

In the meantime the women were spreading their demonstrations over a wider area. On Thursday morning they marched down to the Victoria Street beer hall, drove out the men, spilt the beer, smashed drinking tins and cleared off, obviously to Dalton Road beer hall. A few remained behind to keep watch. The Police, some of whom were armed with rifles, came and stood by.

Trouble

Trouble was reported in Cato Manor, where the Police behaved with less tact than in the centre of the city. By the afternoon, it was clear that the women were getting into a bad mood. That night a wave of violence broke out. The municipal offices at Chesterville were burnt down; so were some schools and shops owned by Africans suspected of being friendly to the manager of the municipal Native Affairs Department. A few Indian shops in the neighbourhood were also burnt down. It was revealed the following morning that a few municipal buses had also been destroyed.

At first, rumours went round that only Indian shops had been burnt down. Later, it became clear that the arson had no racial motivations. These shops had been destroyed because it had been suspected that their owners were the tenants of the municipality as represented by the Native Affairs Administration African storekeepers who were suspected of being under the influence of the municipal Native Affairs Department also lost their shops. A one-time prominent African political leader, Mr. A. W. G. Champion, lost his store. The mob raced to a house they

believed to be his, burnt it down and the car they imagined to be his.

Chaos

By this time there was chaos in Cato Manor. The hooligans had entered the scene and were a complicating factor. They burnt down the schools, including a kindergarten. Feelings were running very high. Some of the municipal Police were alleged to have been beating up the women; their quarters were razed to the ground.

Over the week-end the demonstrations spread to Lamontville and the remaining beer halls. Clermont Township decided to take action against the municipality's intention of purchasing ground at Clermont. They boycotted municipal buses early this week.

In the meantime some of the women demonstrators had been arrested for violence and were said to have originally refused bail. On Tuesday this week they gathered near the Congress offices when they heard that the bail had been granted. The Police came believing that the women were demonstrating. Tear gas is said to have been used just as it had been used at the Victoria Street beer market.

Natal Floods Relief Fund

From BRITS (Tvl.)

Messrs Bhulabhai Premabhai, P. N. Kalidas, Master Bazaar (Pty) Ltd £5 5s each; Kee Vee Bazaar, Kawan and Sons, N. M. Osman, Bargain Bazaar, A. H. H. Moosa, J. M. Soomar, Transvaal Fish Winkel, Ahmed Bros., Bhana Bros., Makan Jogi, Envee Wholesalers, A. Hong, £1 1s each; Bombay Bazaar, Mohamed Cassim, A. M. Tayob, Jeram Makan and Bros., Nagin Narsi and Sons, Daya Morar £2 2s. each.

(To be continued)

Narayan Calls For Tibet Plebiscite

INDIAN Socialist leader, Jai Prakash Narayan, has called for a plebiscite to decide the future status of Tibet. Inaugurating a citizens' convention in Madras on June 4, he said the people of Tibet should not be betrayed in the name of peaceful settlement. They should not be made to accept what he described as "slavery under tyranny." He said if the demand for independence was found objectionable because (it prejudiced the issue?), no civilized person or nation could object to giving the right of self-determination to the people of Tibet. The Indian Socialist leader said the essential prerequisite to a plebiscite in Tibet was the complete withdrawal of Chinese armed forces from the country and the restoration of the Dalai Lama to

his previous position of authority and power. He said in the conditions prevailing now, a plebiscite would degenerate to the level of plebiscites or elections held by Hitler or Stalin.

Narayan expressed the view that the United Nations should reconsider the Tibetan issue since the Chinese have resorted to what he called large-scale and ruthless violence. He said India has a special responsibility in this matter because the United Nations deferred action on the question in 1951 following an assurance by Indian delegates that the question would be settled by peaceful means.

The convention urged the Indian Prime Minister to devise ways to secure the right of self-determination for the people of Tibet.

Scotland Prays For Nyasaland

COPIES of a pamphlet entitled "Pray For The Peace Of Nyasaland," which were recently distributed in Churches in Scotland, are now arriving in Nyasaland.

The pamphlet calls upon the peoples of Scotland to pray for the Africans and Europeans of Nyasaland.

For the Africans, the people are asked to pray "that their fear of oppression or discrimination be dispelled, that they may be delivered from the temptations of hatred and violence, that they may be enabled to forgive the wrongs done to their race, that their God-given aspirations for human dignity and self-determination may be fulfilled

and that their awakening nationalism may bring to them a sense of true responsibility for their nation."

For the Europeans of Nyasaland, the prayer is that "they may have a vision of God's family made up of many races and nations, that they may care more for persons than for power or wealth, that they may be delivered from the temptations of arrogance and false race superiority, that they may understand African fears, that they may discern God's purpose in the rise of the new nationalism and that they may be shown the right time and place for the sharing of responsibility with the Africans."—Saps.

Cable & Tel. Add, HARGVAN.

Phone 29368

P. Hargovan & Co.
(Pty.) Ltd.

Earthenware Pickle Jars 3 Gallons 12 6 each F.O.R. Durban
Fresh First Grade Green Ginger 1/2 per lb. " "
Fresh First Grade Garlic 2/- " " "

Cash with order only.

P O. BOX 1250.

155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

Phone 835-6786

P. O. Box 1549.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

33 West Street, JOHANNESBURG.

THE QUEENSLAND INSURANCE

COMPANY LIMITED.

(INCORPORATED IN 1886 IN NEW SOUTH WALES)

TRANSACTS ALL CLASSES OF INSURANCE

Fire - Marine - Accident

Consult:

MISS TEHMI SORABJEE RUSTOMJEE

SPECIAL INDIAN REPRESENTATIVE.

106 MANSFIELD ROAD, - - - DURBAN.

P. O. Box 476. - - -

TELEPHONES 47453 & 47888.

BOOKS FOR SALE

Ramanama—M. K. Gandhi,	2	6
An Atheist With Gaudhi—Gora G. Rao	2	0
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Desai	1	3
Gandhian Ethics—Benoy Gopal Ray	2	6
Basic Education—M. K. Gandhi	2	6
Bapu's Letters to Mira (1924-48)	10	6
For Pacifists—M. K. Gandhi	2	6
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi —M. S. Patel	8	6
To Women—Amrit Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling —M. K. Gandhi	5	6
To the Students—M. K. Gandhi	8	6
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhiji (Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary) —Mahadev Desai	8	6
What Is Wrong With Indian Economic Life —D. V. K. R. V. Rao	3	0
Christianity Its Economy And Way Of Life —J. C. Kumarappa	2	3

Obtainable From :

Indian Opinion,
P. Bag, Durban, Natal.

Newly Arrived 'Jaico' Books

Panch Tantra	6	0
He Who Rides A Tiger	4	0
The Vision Of India	4	0
Droll Stories	4	0
Among The Great	4	0
Light Of Asia	4	0
The National Culture Of India	4	0
Illustrated Technical Dictionary	7	6
The Wisdom Of India	7	6
The Wisdom Of China	7	6
Godan	6	0
Jataka Tales	6	0
Prophets And Saints	5	0
Make The Most Of Yourself	5	0
A Digit of Moon and The Draught of the Blue	2	6
The Substance Of A Dream	2	6
The Art Of Living	2	6
Tears And Laughter	2	6
Creatures Of Destiny	2	6
Rubaiyat Of Omar Khayyam	2	6
The Song Celestial	2	6

(Postage 6d. Extra)

Obtainable from:

'Indian Opinion' P. Bag.,
Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	4	6	INDIAN CHRISTIANS	7	6
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings and Utterances)—M. K. Gandhi	10	0	—G. A. Natesan		
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars—K. T. Shah)	16	0	SEVEN MONTHS WITH GANDHI	12	6
DELHI DIAY—Gandhiji	10	0	—Krisnadas		
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1934-54)	5	0	A RIGHTEOUS STRUGGLE	2	3
A PROPHET OF THE PEOPLE			—Mahadev Desai		
—T. L. Vaswami	8	6	NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR		
KRISHNA STORIES			Vol. I.—M. K. Gandhi	16	0
—T. L. Vaswami	7	6	NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR		
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mashruwala	2	0	Vol. II—M. K. Gandhi	14	0
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA			FROM YERAVDA MANDIR		
Pacts And Facts—Stanley Powell	5	0	—M. K. Gandhi	3	0
AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0	GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT			GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	6
—An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0	PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyam	2	6	TO STUDENTS—M. K. Gandhi	6	0
FAMOUS PARSIS	7	6	BAPU—Marry F. Barr	4	0
			COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0

Obtainable from:

'Indian Opinion,'

P. Bag, Durban, Natal.

Newly Arrived 'Jaico' Books

KASHMIR PRINCESS	25	s.
One Thousand Nights On A Bed Of Stones	4	s.
The Unmarried Widow	4	s.
The Spell Of Aphrodite	4	s.
Some Inner Fury	4	s.
Stories From Bengal	4	s.
Chitrlekha	4	s.
The Ten Princess	4	s.
War And Peace	4	s.
The Living Thoughts Of Voltaire	4	s.
The Living Thoughts Of Karl Marks	4	s.
The Living Thoughts Of Confucius	4	s.
Somdeva's Katha Sarit sagara	4	s.
Tales From Kalidasa	4	s.
The Whirlwind	4	s.
The Voice Of God And Other Stories	4	s.
Kadambari	4	s.
Keeping Fit	4	s.
The Miracle Of Milk	4	s.
Siddhartha, Man Of Peace	4	s.
Goutama, The Buddha	4	s.
Nectar In Sieve	4	s.
Somadeva's Vetala Panchavinsati	4	s.

(Postage 6d. Extra)

Obtainable From:

**INDIAN OPINION,
P. Bag, Durban.**

Books For Sale

Sixty Years After (Natesan)	1	0
Selected Letters of Gandhiji	1	6
Public Finance	2	0
Eminent Americans	7	6
Bapoo's Letters To Ashram Sisters		
—By Kaka Kalelkar	2	6
Gandhi Techniques in the Modern World		
—By Pyarelal	1	6
Gandhi's Challenge To Christianity—S. K. George	2	6
Why Prohibition—J. C. Kumarappa	1	0
My Dear Child—Gandhiji	3	9
My Religion—Gandhiji	5	0
Story Of The Bible—S. K. George	8	6
Hindu Dharma	10	6
Key to Health—Gandhi	1	6
At the Feet of Bapu—Chandwala	8	6
A Preparation For Science—R. B. Gregg	2	6
Bapu My Mother—Menubehn	1	6
Nature Cure	2	0
Diet and Diet Reform—Gandhiji	5	0
Gleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Bhoodan Yajna	2	0

Obtainable From:

**"Indian Opinion"
P. Bag, Durban, Natal.**

ઈન્ડિયન

ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે અને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

ભૂતપૂર્વ તંત્રી સ્વ. મણીલાલ ગાંધી

કુટુંબમાં તે જ સુખ રહે, જો બંધા જ સભ્યો પોતાની જવાબદારી, ફરજ સમજતા હોય અને નાના મોટાનો ખ્યાલ કરતા હોય, તેમ લોક શાહી માં દેશ અને સમાજ પ્રત્યેની જેટલી જવાબદારીની સમજ પ્રગટે તેટલી જ તે સફળ થાય. —ચિંતક.

પુસ્તક પૃથુ મુ—મકે ૨૫

તા. ૨૬ જુન, ૧૯૫૯.

SUID.

પુસ્તક નકલ પે. ૪

મનુષ્ય કોણ ?

(પ્રયક્તા: શ્રી કેદારનાથજી)

કેદારના પર અન્યાય કરતો નથી અને બીજાનો અન્યાય સહન કરતો નથી તે મનુષ્ય. પ્રભુએ આપણને માનવ-જન્મ આપ્યો છે, તે આપણે શ્રેષ્ઠ માનવ બનવા પાછળ આપણી બધી શક્તિ ખર્ચીએ. આપણા આચરણથી કેદારને પણ તકલીફ ન આપીએ. આજ ન્યાયી વર્તન છે.

આપણે આપણી જાતને શ્રેષ્ઠ માનીએ છીએ. પણ/બહુ નાના છીએ. એક ગામમાં હું ગયો હતો. ત્યાં એક શખસ સુરથી પાળે. તેનું શાક કરીને ખાવાનો તેનો વિચાર. એવામાં જંગલી બિલાડો સુરથી ખાઈ ગયો. પેલા ભાઈ પ્રુખ ગુસ્સે થયા: 'દુહ બિલાડો મારી મરથી ખાઈ ગયો.' અરે ભાઈ, તમે જ મરથી ખાનાર હતા તો તમે ક્યાણું અને બિલાડો મરથી ખાઈ ગયો તે

કુર! આપણને આટલી સાદી વાતની સમજ નથી પડતી. આપણે બહુ વ્યવસ્થિત રીતે શોષણ કરીએ છીએ એટલે પ્રતિષ્ઠિત ગણાઈએ છીએ. મોટર-માલિકને પોતાની મોટરની પ્રુખ કાળજી થાય છે પણ ફાઈવર માંદો પડે

તેની ખાસ ફરકાર નથી હોતી. કરોડપતિ લોકો મોટી મોટી હોસ્પિટલો બાંધે છે પણ નોકર માંદો પડી ગેરકાજ રહે તો તેનો પગાર કાપી લેવામાં આવે છે.

બીજાના સુખનો વિચાર કરો આ બધામાંથી ઉગરવું હોય તો મન શુદ્ધ કરો. માનવ બનો. માનવતા પ્રાપ્ત કરો, પોતાના સુખનો વિચાર ન કરતાં બીજાના સુખનો પણ વિચાર કરો, આપણી વિદ્યા, કળા, હુન્નર એ સૌનો ઉપયોગ આપણા જ સ્વાર્થ માટે ન કરતાં સૌ કોઈ માટે કરવા એજ માનવતાનો માર્ગ છે. મને શુખ લાગે ને હું ખાઉ,

મને તાવ આવે ને હું દવા લઉ, તે કંઈ ધર્મ નથી. એ તો મારી જીવવાની લાલસા છે. પણ બીજો ભુખ્યો હોય તેને હું ખાવા તું આપુ, એ માંદો પડે તેની સેવા કરે તે ધર્મ છે. મારા જેવી જ વ્યવસ્થા હું બીજા માટે કરે તે ધર્મ છે.

શક્તિ એટલે સંગઠન

મનુષ્યમાં ઘણી શક્તિ છે. તમે સૌ મજુર છો. મજુર એટલે સાથે કામ કરનાર, ચાકર નહિ. મહેનત કરીને ખાનાર છો. તમારામાં ઘણી શક્તિ છે. પણ તે એમ ને એમ રહેશે તો કામ નહિ કરે. તેને એકત્રિત કરો. વીજળી કેવી રીતે પેદા થાય છે. કેટલું બધું પાણી નકાસુ વહી જાય છે. તેને બંધ બાંધી એકઠું કરવામાં આવે છે ને તેમાંથી વીજળી ઉત્પન્ન કરવામાં આવે છે. આમ જોતા જણાશે કે સંગઠનમાં શક્તિ છે. એકતામાં ઘણું બળ છે. ગણ્યાગાંઠ્યા ડાકુઓ ઘરખાર ફાડીને હુટ ચલાવી જાય છે. કારણ તેઓ સંગઠિત છે. આપણે સંગઠિત નથી. આપણું પોતાનું ઘર બરાબર બંધ છે કે નહિ તેટલો જ વિચાર કરીએ છીએ. બીજાનો વિચાર નથી કરતા.

આ એકતા કેવી રીતે આવે. એક બીજા માટે મરી ફીટવાની તમન્ના હોય ત્યારે. ત્યાગ કરીએ ત્યારે. ત્યાગ સિવાય પ્રેમ નથી થતો. પ્રેમની વાતમાં ખાતરી થાય તો વિશ્વાસ આવે છે. એ વિશ્વાસથી એકતા આવે છે. આપણે એક બીજા તરફ શંકાની નજરે જોઈશું તો એક નહિ થઈ શકીએ.

આ જીંદગી છે કે મોત

રામ "સુમન"

એક અજબ યુગ આવ્યો છે. આપણે વર્તમાન પત્રો કાઢવા, રેલ્વે ફોર્મ બનાવવા, રેલ ઝાડીઓ યત્ન કરી, ટેલીફોન ટેલીવીઝન આ-બો, રેડીઓ આબો. પણ આ બધું ઉપરાંત તેને આપણે મોલતા ચિખવ્યું. પણ ચાલવાનું અને ઉત્તમ થવાનું નથી શીખવ્યું.

આરામ આપ્યો પણ શક્તિ લઈ લીધી, જીભની ગતી નેજા કરી પણ પમની ગતી સ્થંભી ગઈ અને પંચુ કર્યો. આપણા દીસોને બહેલાવ્યા પણ હૃદયની મરતી નાચ પામી. ચક્ષુ આબો અને આંજોની જ્યોતી ખતમ થઈ.

આવા યુગમાં આપણે રહીએ છીએ જોવાપણ અને જુઘાવામાં પડેલા. વળી આપણે દુનીયા મટિ એક દાસ્યની સીજ બન્યા છીએ. દુનીયા આપણી તરફ જાય છે અને હસે છે. આજે આપણી વ્યાસ પીકો-રેટ-ફોર્મ-મેસે છે પણ આપણું કાર્ય સુખ છે. આપણા સમાચાર પત્રો બરેલા હોય છે પણ આપણી પ્રાણશક્તિ સુતેલી છે. આમ આપણા જીવનને લકવો મર્યો છે. આપણે ચાલીએ છીએ ત્યારે ધરતી ધણી ધણી કેમ નથી ઢકતી? આપણે મોલીએ છીએ ત્યારે શ્રોતાઓ હસે છે. પોઠારી કેમ નથી ઉઠતા? આપણે લખીએ છીએ ત્યારે વાંચક એકદમ ઉછલી કેમ નથી ઉઠતા? આપણે હસીએ ત્યારે સંસારમાં પ્રકાશ કેમ નથી પથરાતો. અને આપણે રહીએ ત્યારે દુનીયા આસુ કેમ નથી સારતી?

આ જીંદગી છે કે મોત? આનો જવાબ હોય આપણે? યુવક! તું યાદ રાખ બસે તું સાઈ મોલતો હોય બસે તું વ્યાસ પીઠની શોભા હોય, પણ ભાઈ એ જણી લે કે સૌવનની ભાષા જીભ પર નથી રમતી પણ સાહસ બંધો કર્યો પર તરે છે. એ ઇતિહાસ નથી લખતી પણ અને માટે સામગ્રીઓ પૂરી પાડે છે. આજ દેશ તમારી પાસે એવા સાહસો અને એવા કાર્યોની આશા રાખે છે.

કેરાલામાં કેંગ્રેસના સભ્ય પર હુમલો

કેંગ્રેસના એ સભ્યો પર કેરાલા માં હુમલો થયો હતો. છેલ્લા આઠ દેશ દિવસની કેંગ્રેસની વિરોધી ચળવળ દરમ્યાન ૧૪ મરણો થયા છે. આ તોફાન કોમ્યુનિસ્ટો તરફથી યજ રહ્યું છે કે જે પક્ષ કેરાલામાં ચત્રાપર છે. પંડીત નહેરૂ તો. ૨૨મી ના ત્યાં પહેલાંના હતાં અને પરિસ્થિતિ નો ઉકેલ શોધી રહ્યા છે.

વિવાર્થોએ પીટીસી કરતાં હતાં તેમના પર લાઈ ચાર્જ કરવામાં આવ્યા છે અને તેનાથી ધણા ધવાયા હોવાનું જણાયું છે.

નહેરૂનું સંશોધન પ્રુષ્ટ યતાં બનાવ છે કે તેઓ કેંગ્રેસ પક્ષને વિરોધી સક્રિય કાર્ય કરવાનું હાલ મૂલતી રાખવા જણાવશે અને જોળમેજી પરીપદ બરી નિકાલ શોધવાનું સુચન કરશે.

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૨૬ જુન, ૧૯૫૯.

ગોરાઓ હવે જાગૃત થાય

હાલમાં થોડાક દિવસોમાં ડરબનમાં જે હુલ્લડોની પરંપરા ચાલી રહી છે તે અમારી સમજ મુજબ આશ્ચર્ય કારક બીના નથી. કોપરેશન નેટીવ એક્ષરજના ઓફીસરો સારી રીતે માહિતગાર હતા કે કેટો મેનરમાં કેટલાક વખતથી અસંતોષ છવ યલો હતો. આ બારામાં એક આફ્રિકન અને યુરોપીયન સ્ત્રીઓના બનેલા તપાસ પંચે તપાસ ખાઠ પોતાનો હેવાલ પથુ રજુ કરી લીધો હતો.

આ પહેલા મ્યુનીસીપલ નીતિ સામેનો વિરોધ પણ કેટો મેનરમાં જાહેર કરાયો હતો. આવ કેટલાક અસંતોષ બચાં બનાવોની જાહેરાત છાપાઓમાં પ્રસિદ્ધ થઈ જ હતી. અને કેટલાક ની નહોતી થઈ. લોકો જે દાડુ બનાવતાં તેઓને બનાવવા દેવામાં નહોતા આવતાં અને બનાવેલો દાડુનો નાશ કરાયો આ કારણે જવાલા બહુકી ઉઠી અને હુલ્લડ કાટી નિકળ્યું, જે લોકો આ હુલ્લડ માટે જવાબદાર છે તેઓ પોતાની જવાબદારી ખંખેરી નાખી એમ કહે છે કે દાડુનો નાશ કરવાથી હુલ્લડ યથું છે. ખરી બીના એ છે કે મ્યુનીસીપલ ઓફીસરોને હુલ્લડની ચેતવણી મળી ચુકી હતી અને આ તો એક કારણ માત્ર હતું.

સરકારે એક એવી તપાસ સમીતી યોજવી જોઈએ કે જે તટબ્ધ વ્યક્તીઓની બનેલી હોય. આવી સમીતી ખરૂં કારણ શોધી શકશે. આ દરમ્યાન ડરબનના જે નાગરીકો મતાધિકાર ધરાવે છે તે લોકોએ એ જાણી લેવું જરૂરી છે કે મ્યુનીસીપલના નેટીવ એક્ષરજ વિભાગમાં કયાંક સડો છે કે જે અસંતોષ પ્રગટાવી રહ્યો છે. કારણ આ હુલ્લડમાં કોપરેશનના મકાનો અને બસો તથા એનાજ સાધનોનો નાશ કરવામાં આવ્યો છે. આ બતાવે છે કે આફ્રિકનોને પોતાના પર રાજ કરતી સત્તા સામે કયાંક વાંધો છે. આથી ન્યાં સુધી જનતામાં અસંતોષ રહશે ત્યાં સુધી આજા હુલ્લડો ચાલુ રહેશે.

આ માટે જરૂરી પગલા રૂપે સૌથી પ્રથમ નેટીવ એક્ષરજ વિભાગના મુખ્ય મંત્રીની ફેરવણી કરવી ઘણી જરૂરી છે. કેટો મેનરમાં વસતા આફ્રિકનોની બહુમતિને તેનામાં વિશ્વાસ નથી એ સત્ય હકીકત છે. એ ઠેકાણે એવી વ્યક્તીને મુકવી જોઈએ કે જે અફ્રિકનોના સવાલોને લાગણીથી જોઈ અને તેમનો વિશ્વાસ સંપાદન કરી લે. આજ રીતે વાતાવરણ શાંતી બધું રહી શકશે.

આ બધું હોવા છતાં અમે એક ચેતવણી આપવા ઇચ્છીએ છીએ-કે હુલ્લડો કરવામાં શાંતી અને અહીંસક વૃત્તિ જાળવવી ઘણી જરૂરી છે. મી. ટોમ સ્પેયાએ થોડો વખત પર કહ્યું હતું કે હીંસાથી આપણે આપણી ચળવળને તુકશાન પહોચાડી શું અને તેમ કરી આપણે આપણી આઝાદી પાછળ ઠેલીએ છીએ. અથી પ્રત્યેક સમજીલે કે હીંસાથી આફ્રિકનોનેજ તુકશાન છે. અને તેથી પોતાનાજ હિત ખાતર આફ્રિકનો હીંસાને સ્થાન ન આપે એ ઘણું જરૂરી છે.

એટલું જોઈએ કે ઉફરેણીને પુરૂં કારણ મળવા છતાં આફ્રિકન સ્ત્રીઓએ સારા પ્રમાણમાં સંયમ જાળવ્યો હતો. આવીજ જાવના આઝાદી માટે જરૂરી હોય છે. પણ તેથી એમ નથી સમજવાનું કે એટલુ જાસ છે બીન જવાબદાર ગુંડા તરવો અને સરકારી ઓફીસરો અવાજ વગરના લોકોને કચડી નાખવા માટે તકની સહજ નેતા હોય છે. આથી જે લોકો ચળવળ શરૂ કરે તે લોકોએ એટલી ખાત્રી એળવી લેવી ઘણી જરૂર છે કે ગમે તેને ભોગે પણ લોકો હીંસા તરફ નહીં ફરે. મહાત્મા ગાંધીજીએ આ પાઠ બધા કચડાયલા લોકોને શિખવ્યોજ છે.

ડરબનમાં હુલ્લડનો ખોટો ભય

(અમારા ખાસ અધ્યક્ષ તરફથી)

મળવારે જ્યારે લગભગ ૨૫૦ નીચે ઉતરી ગયો હતો. ત્યાર બાદ એને આફ્રિકન સ્ત્રીઓ ડરબનની સેવિલ સ્ટ્રીટમાં આવેલી આફ્રિકન નેશનલ ટ્રેડિસની ઓફીસ પાસે ભેગી થઈ હતી ત્યારે પાંચ સરકારી કારો એક લોરી બરીને પોલીસો અને ત્રણ ફાયર બ્રીગેડ ત્યાં રાખવામાં આવ્યા હતાં. આ આખો રસ્તો સ્ત્રીઓથી ભરાઈ ગયો હતો તેથી ટ્રેડીક પોલીસો વેસ્ટ સ્ટ્રીટ તથા પાછન સ્ટ્રીટમાંથી ત્રેય સ્ટ્રીટમાં આવજાવ બંધ કરી હતી. મારી ટ્રીએ પોલીસ તથા બંદુકો અને ટીવર ગેસની કાંપ જરૂર જણાઈ નથી. ફરથી રૂબ નેતા જ્યારે ફાયર બ્રીગેડના માથુસો તથા પોલીસો પોતાની તબયારીઓ કરતાં હતા ત્યારે મને જરા બીક લાગી કે આ કદાચ જરૂરવા માટે પુરતું થઈ પડે. પણ નસીય ભેગે જે પોલીસ ઓફીસરના કાચમાં સત્તા હતી એને આગમ એવી વાપરી પોતાના માથુસોને કાચમાં રાખ્ય હતાં. ફાયર બ્રીગેડને પણ બાથુ ઉપર રાખી હતી ભય હતો કે, જે ખોટી ઉશ્કેરણી કરનાર પમહું બરાણું હોત તો મામલો અરમ થઈ જાત. ભેગી થએલી સ્ત્રીઓ ફક્ત વિરોધ દર્શાવવા એકત્ર નહોતી થઈ, એમના માંથી અમુક સ્ત્રીઓને મેજસ્ટ્રેટની ઠાંટમાં સવારના હાજર થવું પડ્યું હતું કારણ એકાદન સ્ત્રીએ ઉપર એવો આરોપ મુકવામાં આવ્યો હતો કે એમને શાંતીનો ભંગ કર્યો હતો અને લોકોને ઉશ્કેર્યા હતાં. આ ઠેસ મુલતવી રાખવામાં આવ્યો હતો અને એમને બેસ ઉપર હોડવામાં આવ્યા હતાં. આ સમાચારથી તેઓ તથા તેમના ખિત્રો રાજ થયા હતાં અને આ વિશે ચર્ચા કરવા સેવિલ સ્ટ્રીટમાં ટ્રેડિસ ઓફીસ ભેગા થયા હતા. એ દરમીયાન નારાઓનો પોકાર ચાલુ રહ્યો હતો અને ગીતો ગવાતા હતાં અને તેમ કરી પોતાનો આનંદ દર્શાવવામાં આવતો હતો. એમના વતનમાં જરા પણ ઉશ્કેરણી જણાતી નહોતી.

ડરબનમાં હુલ્લડની બીક પેસી અષ્ટ દોઢાથી પોલીસ સશસ્ત્ર હાજર થઈ અષ્ટ હતી. સેવિલ સ્ટ્રીટમાં એકત્ર થએલી સ્ત્રીઓને જોવા માટે ત્રેય સ્ટ્રીટ ની બંને બાથુ માનવ મેદનીથી ઉબરાઈ ગઈ હતી, તેથી પોલીસોને આ લોકોને માર્ગ પર જમા થતા અટકાવવા પડ્યા હતાં. છતાં એક એવો બનાવ બન્યો હતો કે જે કદાચ તોડાન કરવા માટે નીમીત બનત પણ તે બનાવ લોકોની નબરે નહોતો પડ્યો. કાંઈક કારણકર એક પોલીસ ઓફીસરે એક આફ્રિકન પુરુષને ગળે પકડી પોલીસની લોરીમાં નાંખ્યો હતો અને એ ત્યાંથી કુદી નીચે ઉતરી ગયો હતો. ત્યાર બાદ એને પાર્કન સ્ટ્રીટ તરફ લઈ જવામાં આવ્યો હતો. આવો આ એક જ બનાવ નસીય ભેગે બન્યો હતો. આ બનાવ તરફ બહુ ધ્યાન નહોતું અપાયું નહોતો આનંદ માની રહેલી સ્ત્રીઓ કદાચ ઉશ્કેરાઈ જાત. પોલીસો ઉશ્કેરણી ન આપવાનું શીખવાની ઘણી જરૂર છે. અને આમ જનતાના માનસને સમજવાનો પ્રયત્ન કરવો જોઈએ.

ફીનીકસમાં બેનોતું સ્નેહ સંમેલન

૨૧-૬-૫૯ના બંધી જાતની તા. મિત્ર બેનોતું બીજી સ્નેહ સંમેલન સંસ્થામાં ચાલતી શાળાના મેદાનમાં યોજવામાં આવ્યું હતું. આ વખતે બેનો સાથે બાળકોને પણ આજ્ઞા મંત્રણ આપવામાં આવ્યા હતાં. બાળકો રમતો રમ્યા હતાં અને બેનોએ પણ કેટલીક રમતોમાં ભાગ લીધો હતો. ખાસ કરી યુજ્જરાતી બેનો સાથે આફ્રિકન અને યુરોપીયન યુવતીઓએ અરખા આવાનો અખતરો કર્યો હતો જે બહોળ મનોરંજક હતો.

આમંત્રીત બેનોમાં શિક્ષિકાઓ પ્રેક્ષકો, અને સાધારણ મુલુખીઓ હતી. જેઓ ડરબન અને ધનાઢાથી આવ્યા હતાં. આવતા માસમાં ફરીથી મળવાનું નક્કી કરી સંમેલન સાંજના ૪:૩૦ વાગે વિખેરાયું હતું. મોટે ભાગે બેનો ખ્રિસ્તીઓ હોઈ રનીવારનો દીવસ અતુડળ ન થતો હોવાથી હવે પછી શનીવારે સંમેલન રાખવાનું નક્કી થયું છે. આ સંમેલનમાં ફક્ત બેનો અને બાળકોને જાહેર આમંત્રણ છે. જે બેનો જાતી, જાતી વચ્ચેના સંબંધો મીઠા કરવા ઇચ્છીતો હોય તે બેનો આમાં ભાગ લેવા જરૂર આવી શકે છે. હવે પછીના સંમેલનની તારીખ અમે જાહેર કરશું.

સામે અને પાછળ

શ્રી. વિશ્વનાથ નરપર માસના બહુ પ્રતિષ્ઠિત વ્યક્તી હતાં સરકાર માં લાગવગ હતી અને જે ત્રણ સંસ્થાઓના પ્રમુખ હતાં. તેમની પત્નીને દેહાંત થયો ત્યારે તેની સ્મરણા યાત્રામાં લગભગ ૫ થી ૬ હજાર વ્યક્તીઓએ ભાગ લીધો હતો. ખીને દિવસે અચાનક શ્રી વિશ્વનાથનું દેહ બંધ પડતાં અવસાન થયું તેમની સ્મરણા યાત્રામાં માંડ પાંચ સો માથુસો હતાં. બાળકોના ચર્ચોમાં મશગુલ હતાં કે હવે એમની ઠેકાણે કાણે નિમીતે કે જે આપણને ઉપયોગી નીવડે.

આજના યુગની માગ

શ્રીમતી યુશીલા ગાંધી

હિંદી ધણે દુર આપણે આફ્રિકા ખંડમાં સર્વત્ર ફેલાયા છીએ. આ તરફ આવવાનો આપણો મુખ્ય હેતુ ધન મેળવવાનો રહ્યો છે. મોટે ભાગે આમ પ્રભુ પરદેશ રળવા માટે જ જાય છે. આ ખંડમાંની યુજ્જરાતી આની મોટી વસ્તી બીજી ત્રીજી પેઢીને પમથારે આવી પહોંચી છે. આથી જોએ હિંદીથી વધારે દુર છે તેઓનો સંબંધ હોંદ સાથેનો ધણે જોઈએ યતો જાય છે. ખાસ કરીને-દક્ષિણ આફ્રિકા માં-વિવિધ કાયદાઓને પરિણામે ન્યારે દેશથી સંસ્કૃતીની નવી હવા આવીજ નથી શકતી ત્યારે અહીંના જન્મેલ હોંદીઓની સ્થિતિ બે સંસ્કૃતી વચ્ચે ઝાંચે અટકા જેવી જણાય છે. આ પરીસ્થીતીમાં હોંદી સ્ત્રીઓની સ્થીતીને સવાલ આપણા સમાજ સામે પ્રશ્ન રૂપે ખડો છે.

પૂર્વ અને પશ્ચીમની સંસ્કૃતીનો એ સુમેલ કરી શકાય તો માનવ જીવન વધુ ઉત્તમ અને, પણ માનવ સદન સ્વભાવને લઈ સારા કરતાં ખરાબનું અનુકરણ અથવા પ્રદક્ષ કરી આપણે પૂર્વ અને પશ્ચીમની સંસ્કૃતીના દુયુક્તો ના ખૂનના રૂપ યતના જઈએ છીએ. આ પરિસ્થિતિ સમાજની છે.

સ્ત્રીઓનો સવાલ, પ્રશ્નના સવાલ કરતાં વધુ વિષ્ટ છે. આપણા ટેટલાક ખ્યાલો, અને ઠટલીક ભણેલી બેનોના અયોગ્ય પમલાથી આ આપો જે શિક્ષણ તરફ દલતા જાય છે તેઓ પણ ઉચ્ચ શિક્ષણ હોંદીઓને આપતાં અચકાપ છે. યુજ્જરાતી બેનોમાં-આ દેશની પુત્રીઓ-હાય સ્કૂલનું શિક્ષણ પૂર્ણ કરેલી ૧૦૦૦માં માંડ ૧ને હીસાથે મળશે. અને કોલેજનું શિક્ષણ પામેલી માંડ સમસ્ત યુજ્જરાતી વસ્તીમાં ૮ થી ૧૦ મળશે. આ સ્ત્રીઓની દશા છે. ત્યારે પ્રશ્નોની? પ્રશ્નોમાં-યુજ્જરાતી-બહુ બહુ તો ૧૫-૨૦ ડોક્ટરો, ૪-૫ વકીલો, અને યોગ શિક્ષકો, અને નાકોનો વર્ગ વેપારી કોવાથી મેટ્રીકની અંદરનું શિક્ષણ પામેલા છે.

આવી પરિસ્થિતિ કોવાથી પ્રશ્ન વર્ગ વેપારમાં ધનની પાછળ અને સ્ત્રી વર્ગ ધનને ફરતું કરવા પાછળ રોકાયેલા હોય એમાં શું આશ્ચર્ય!

અહીં આપણી સામાજિક સંસ્થાઓ પુર્ણ છે. અને મોટા ભાગનું કામ તે સંસ્થાઓ શિક્ષણ અને ધર્મને જળવી રાખવા માટે કરે છે. આ બે ક્ષેત્રમાંથી આ સંસ્થાઓ શિક્ષણમાં સુદર ફાળો આપે છે. પણ તે પણ અક્ષર રૂાન પાછળ, ધર્મને સ્વવાલ ક્રમ લાપણે કે કિયાઓ દાર-

નથી હોંદાઈ શકતો તેને માટે આચાર ની ધણી જરૂર રહે છે. પ્રત્યેક માણસ જલણે છે કે, હાથીના જોવાના અને ચાવવાના હાંત જુદા હોય છે. આ ન્યાયે નવી કહેવત કહું તો, કાર્યકરતા એને ખોલવાનું મગજ અને આચારનું મગજ બંને જુદુ હોય છે. મોટી મોટી ધર્મની વાતો અથવા માંધીજીની વાતો આને બધાજ કરીએ છીએ પણ આચાર?

આ પરિસ્થિતિમાં આફ્રિકા ખંડમાં આપણે વસેલા યુજ્જરાતીઓ આ ખંડ ના ઉત્થાનમાં શો ફાળો આપીએ છીએ? આ ખંડ આજસ મરડી રહ્યું છે. તેને સુવાડી દેવા ગોરા માનવ મથી રહ્યો છે. અને તે દશા માં હોંદીઓ આ ખંડના વતનીઓને જરા પણ ટેકો ન આપે તો આ ખંડ ના વતનીઓની શુભેચ્છા તે કેમ મેળવી શકે?

સામાજિક યુજ્જરાતી નેતાઓને આપણી પાસે રાફેડો ફાટયો છે. રાજકીય ક્ષેત્રમાં આંજળીને વેઢે મજાપ એવા માંડ એકાદ બે કાર્ય કરતાઓ

છે. સામાજિક કાર્ય કરતાઓ જે આજની પરિસ્થિતિને વિચાર કરી સમાજને એ દ્રશીથી પડવાને માટે પ્રયત્ન થાય છે, જેથી સમાજ આફ્રિકાને તરફ માનની નજરે જાય અને તેમના નાના મોટા સવાલો પોતાથી બને તેટલા હોંદે, અને તેઓ સુધે બજે, તો આ દેશમાં આપણું ભાવી જીવન બનશે.

ખીટીશરોની ભાગલા પાડીને રાજ કરવાની નીતીને લઈ અને આપણા સ્વાર્થી પ્રમાદી અને કાંઈક ઉદારીન સંક્રમીત સ્વભાવને લઈ આ ખંડના આફ્રિકાને આપણે શુભેચ્છા નથી મેળવી શક્યા, બલકે તેઓ આપણી તરફ રૂંચે ભાવે જોતા થયા છે. આ પરિસ્થિતિને હોંદેલ શોધવાને અને શોધીને અમલમાં મુકવાનો વખત આપણે માટે આવી લાગ્યો છે. નહીં તો ગોરા અને કાળાની વચ્ચે આપણી સ્થીતી કુટખોલ જેવી થશે.

આ દેશમાં આપણે ભારતના પ્રતિનિધીઓ છીએ, માંધીજીના અનુયાયી ઓ છીએ. શું આપણી ફરજ તેમને શોભાવી શોભવાની નથી? તમે ધન ભણે કમાવ પણ મરીય આફ્રિકાને ન શુલો અને આફ્રિકા તમારો દેશ છે એને વફાદાર રહેતા શિખે.

શ્રી નહેરૂની વલણુની પ્રશંસા

શ્રી ટનના ઉદામ સામયિક 'ન્યુ સ્ટેટસમેન'ના તંત્રી શ્રી કોંગ્રેવી માર્ટીને તીખેટને બળવો અને પેઈંમ દારા તે દયાવી દેવાયો એ ઘટનાથી એશીયાના ઇતિહાસમાં જે એક નવું બંધનક પ્રકરણ ખલ્યું છે તેમાં ભારતના વડા પ્રધાન શ્રી નહેરૂએ લીધેલા સંભાળબધો વલણુની પ્રશંસા કરી હતી.

'તિખેટ. વિષે યોગ વિચારો'ના શિર્ષક દેશન લખેલા એક લેખમાં શ્રી માર્ટીન જણાવે છે કે જવાબદાર સમીક્ષકો શ્રી નહેરૂના સંભાળબધો વલણુ માટેનાં કારણો સમજવા લાગ્યા છે. તેઓ લખે છે: "ચીન સંબંધમાં તેને વખોડી નાખતા અંતિમ ઉદ્યારો કાઢવાનું તેમણે ટાળ્યું છે તેમ જ ચીન સાથેના મૈત્રી-સંબંધોને તેઓ વધુ અમલ આપે છે તેમાં કાંઈ આશ્ચર્ય નથી. ચાઉ એન-લાઈ સાથેના પંચ શીલ કરારને અને પેકોમ સાથે શાંતિ મય સંબંધોની આશા તેઓ હોડી દે એ ભારત માટે અને જનત માટે ખુબ જ કાર્ય નિર્ણય મણ્યો.

શ્રી માર્ટીન લખે છે કે ભારતને જે તેની ૨૦૦૦ સાઇલ જેટલી સરદદ પર કોલેસીયમી રચવી પડે, જે ભારતને ચીનના આક્રમણના રોજાદા ભય હેઠળ જીવવું પડે તો તેણે સૈન્ય પાછળ વધુ ખર્ચ કરવો પડે અને લોકશાહી સિદ્ધાંતો ના આધાર પર ઔદ્યોગિક વિકાસ સાધવાનું તેમ જ તેના કંગાળ જીવન

ધોરજને હુચે લાવવાનું મુખ્ય ક્ષેત્ર પાર પડવાની ભારત માટે બહુ ઝાંઝી આશા રહે.

પછી ભારત શાંત રચનાત્મક લોક-ચાહી રહેવાને બલે આંતરીક રીતે વિભાજીત બની જાય. એટલે જ નહેરૂ ભારતની તટસ્થતા તજી દે અને ઠંડા યુદ્ધમાં એક પક્ષકાર તરીકે આમળ આવે એવી એમને ફરજ પાડતા જોએ ઉત્સુક છે તેવા આ દેશમાંનાં અમે-રીકામાંનાં કે ભારતમાંનાં લોકો ખરેખર મુખ્ જ છે.

સાભાર સ્વીકાર :

- ઉકાબાઇ કાનજી પ્રીટોરીયા ૧-૧-૫૯
- અંબાલાલ ભમતજ પો. એ. ૧૦-૬
- બી. જુલા એન્ડ સન્સ
- કુમરસરોપ ૧-૧-૫૯
- પ્રેમાબાઈ પી. પટેલ જો'બર્મ ૨-૨-૫૯
- મજુર ચાલ સમાર ફંડ
- ગયા અંકેનો સરવાળો ૨૬-૧૭-૬
- મીસીસ કે. પી. દેશાઈ ટેંગાટ ૧-૦-૫૯

જનતાને વ્યક્ત કરી નાખતું ભયંકર તત્વ

આ આર્થ વિનોયા શાવેએ પંજબના આમવાસીઓની યોજાયેલી સભા સમક્ષ પ્રવચન કરતાં જણાવ્યું હતું કે પદ્યાત્રા નો આશય આમસ્વરાજ દારા સર્વ રીતે સ્વાવલંબી સમાજ રચવાનો છે. સ્વાવલંબી અર્થકારણની રચનાથી બુદ્ધિ જીવે અને મજુરો મામડાઓમાં પાછા ફરશે અને આમજીવન સ્થા કરી-મરો, સંગીતકારો, વિદ્વાનો અને અન્ય બુદ્ધિજીવોને રહેવા માટે સમૃદ્ધ અને આદર્શ બની રહેશે. તેમણે આવા સમાજની રચનામાં સદાય કરવાની જનતાને દાકલ કરી હતી. માત્ર આ રીતે જ તેઓને શહેરી જીવનથી પાછા વાળી શકાશે. આ આર્થ વિનોયા શાવે એ વધુમાં કહ્યું હતું કે જનતાને શહેરી અને ગ્રામ્ય વિભાગોમાં વિભક્ત કરી નાખવાનું બંધનક તત્ત્વ ભારતીય સમાજમાં હુ'સી મચેલ છે. અને એ વિભજન ખીટીશ શાસન દરમીયાન આચરવામાં આવેલી નીતિનું સંકુ પરિણામ છે. ખીટીશ શાસને પોતાની શિક્ષણ પદ્ધતિથી સમાજમાં શિક્ષિતોને વર્ગ ઉભો કરીને તેમને પોતાના હિત માં નોકરીએ રાખ્યા. આ કહેવતા શિક્ષિતોએ કામ જોણું કયું અને કમાણી વધારે કરી. કમબ.એ ગ્રામ-વિસ્તારોની જનતાએ પણ પોતાનો ખેતીનો બચસાય હોડી હુને એ લોકો નું અનુસરણ કરવા માંડ્યું અને પોતાના બાળકોને સરકારી નોકરીએ અપાવવા ની લાલચે શિક્ષણ આપવા માંડ્યું. આ રીતે ગ્રામ જનતા અને ગ્રામઅર્થ કારણ શહેરી લોકોનાં અપાય બની મવાં. બુદ્ધિજીવો અને મજુરો શહેરોમાં વસવા લાગ્યા.

માનસીક શાંતિ

વિનોયાજીએ ગ્રામસ્વરાજ્યની સ્થાપનામાં સદાય કરવાની અને ગ્રામ-વિસ્તારોનું જીવન સમૃદ્ધ બનાવવાની લોકોને અપીલ કરી હતી. અને કહ્યું હતું કે આજના વૈજ્ઞાનીક યુગે પ્રથમ નિરાકરણ માટે તેમજ સાચા અને ઝડપી નિર્ણયો માટે માણસને માનસીક શાંતીની જરૂર છે, જે શહેરોમાં મળી શકવાની નથી. માત્ર ગામડામાં જ માણસ માનસીક શાંતિ મેળવી શકે છે.

માણસને જીવનની અને માનસીક શાંતિની બાંધેધરી આપવાને ઉચમ માર્ગ ગ્રામદાન સહિત ગ્રામપરિવર રચવાને કોવાનું તેમણે જણાવ્યું હતું.

વિનિત જોડણી કોશ
(યુજ્જરા II હુ યુજ્જરાની પ્રીકચનરી.)
યુજ્જરાત વિદ્યાપીઠને - કો'મત ૧૮/૯
મળવાનું કેકાણુ : આ -નારીસ
'Indian Opinion'
P. Bag, Durban, Natal.

મનની ઉપાસના

(ગીતા પ્રણીત વ્યવહાર શાસ્ત્રનો મરાઠીપરથી અનુવાદ)

લેખક : મ. સિ. સુંડલે

(મયા અંકથી ચાલુ)

(૩)

મન અને શરીર વિશે આપણે મયા અંકમાં વિચાર્યું હવે મનની ઉપાસના કેમ કરવી એ જોઈએ. માનવ મનમાં ન્યારે કોઈ પણ જાતનો મનોવ્યાપાર ચાલતો ન હોય ત્યારે તે મન નિર્વિકારી છે એમ આપણે કહીએ છીએ. મનના નિર્વિકારી સ્થિતિમાં માનવ કોઈ પણ વસ્તુ સમજી પૂરક કરી શકતો નથી. પણ માનવ મન કવચીતજ નિર્વિકાર સ્થિતિમાં રહે છે. સાધારણના માનવ મન કાંઈક અને કાંઈક પ્રવૃત્તિમાં રહેજ છે. કેટલીક પ્રવૃત્તિઓ મનુષ્યને રાજાની કુદરતી હોય છે. જુઓ, તરસ, લાગતા ખાવા પીવાની ઇચ્છા, કામવાસના, સંતતી પ્રેમ, ભય, આરામની ઇચ્છા વિગેરે કુદરતી લાવનાઓ ગણાય. પણ બધું પ્રેમ, સમાજ પ્રેમ, ધર્મ પ્રેમ, દેશ પ્રેમ, યુદ્ધ બકતી, ઇશ્વર બકતી આ બધી લાવનાઓને મહેનત કરી કેળવવી પડે છે.

આવના એ પ્રયત્ન શકતી છે. અને માનવ લાવના શીલ હોય છે. માનવ અને પશુમાં જોઈ ફરક છે કે નૈસર્ગિક લાવનાઓ બંનેની સરખી છે પણ વિચાર પૂર્વક કેળવવાની લાવના માનવ ને પશુથી જુદો પાડે છે. વિચાર શક્તિ માનવમાં હોય છે એટલે એનો અર્થ એમ નથી થતો કે તે હમેશા વિચાર પૂર્વકજ આચાર કરે છે. સાધારણતા વિચાર કરતા વિકારનો પ્રભાવ માનવ પર વધારે દેખાય છે. ઘણા વર્ગો સુધી માનવ જાતની પ્રાણીની જેમજ રહેતો હોય. ધીમે ધીમે સુધારણા થતી ગઈ કે જેને આપણે સંસ્કૃતી કહીએ છીએ. વિકાર માનવ સાથે જન્મેલ વસ્તુ છે વિચાર શક્તિ માનવે કેળવી છે અને તે લાવ ના શીલ થયો ગયો છે. લાવના માનવના ડાબા મગજમાં ઉદભવે છે. લાવના મનમાં થતાંજ તેની અસર હૃદયપર થાય છે. પ્રેમ મય લાવના મગજમાં ઉદભવતાં જ

હૃદય પ્રેમ ભરપૂર બને છે. કોઈ ઉપલનાજ હૃદય કોઈથી બાહુળ થાય છે. આ ઉપરથી જોઈ જોઈ હેવો રહ્યો કે મનને વધુ અને વધુ લાવના શીલ બનાવવું. લાવના કેળવવા મનમાં જોવા વિચારો કરતા જોઈએ કે જેથી મન આનંદમાં રહે. કોઈકે કોઈકી જુલ આપણને યુક્તો કરાવે છે. તેમાં પણ જુલ કરનાર વ્યક્તિ ઘણો ભાજ બને છે. પુરે કોઈકી જુલ માતા પિતા અમુક લાવથી જોય છે તેજ જુલ નોકરે કરી હોય તો મનનો ભાવ જુદોજ થાય છે. આવા પ્રસંગે માનવ મન વિચાર કરે તો પુત્ર અને નોકરની જુલ બંને જોઈજ લાવથી જોય. આમ કરવાથી જોનું મન આનંદીત જ રહે. મનમાં કંઈકાસ કે દુઃખ ન થાય. મનુષ્ય એ પણ જાણે છે કે, તે જો કાંઈ કરતોય કરે છે એવું કેળવે છે તેવું એને મળવુંજ જોઈએ જેવી લાવના મનમાં ન રાખવી. કાર્ય કરે પોતે અલીપ્ત રહે ગામ નીચે કૃતક સાથે તેમ, તો એને ગાડાનો ખાર ન લાગે અને લાવના કેળવાય. હું અને મે એ વસ્તુ ન વિચારતાં અમે અને આપણે વિચારતાં લાવનામાં કેટલીક દિશાજતાં આવે છે.

નોંધ : હિંદુસ્થાને ન્યારે ખ્રીડીશ સત્તા સામે માણુ ઉચ્ચકયું ત્યારે હિંદીનાં ભોંકા મર્વ કરાવતાં. આને ન્યારે આ દેશના પત્નીઓ આઝાદી માટે માણુ ઉચ્ચકે છે ત્યારે ઘણા વિચારે છે કે તેઓ "શાટયા" છે. આજ લાવનાની ભિજતાનો દાખલો છે. આથી ભય સામે ધૈર્ય, કોઈ સામે પ્રેમ બદલા સામે ક્ષમા, આવી લાવના જો મનમાં કેળવવી જોઈએ. અને તે પ્રમાણે વર્તન પ્રયત્ન પૂર્વક કરવાથી ધીમે ધીમે તે કુદરતીજ યજ ભય છે.

આ છે સાઉથ આફ્રિકા
હું માનું છું કે, બાન્ડુ (આફ્રિકન) ની ફરજ છે કે, પ્રત્યેક ગોરાને તે 'બોઇ' કહે પણ તે છેક મીસ્ટર સુધી હવે આવી ગયું છે. બહુલ બાન્ડુએ ગોરાઓને માનભરી દ્રષ્ટીએ જોવા જોઈએ. બહુલ બાન્ડુને મીસ્ટર તરીકે સંબોધવાનો સવાલજ નથી રહેતો. (એક ઉચ્ચ છાપામાંના તંત્રી ને પત્રમાંથી).

પુશ બખર !

તમારા અર્થેલા પૈસાનું પુસ્તકવતર મેળવો. દેશમાંથી આવો કે દરિયાપારથી, ફરવા માટે આવો કે ખીજનેસ અર્થે, પણ દરબાન આવવાનું બને તો ઉમંભ ભેર ચાલ્યા આવો.

પણ ક્યાં ?

નામ અને શરનાસું તમારી ડાયરીમાં લખી રાખો

માઉન્ટ એવરેસ્ટ વેજટેરીયન લોજ

૧૨૬-૧૨૮ પ્રીન્સ એલ્વર્ડ સ્ટ્રીટ, — ડરબન. — ફોન : ૬૭૫૭૧.

કારણ

આ એક એવું સ્થળ છે કે જ્યાં સ્વચ્છતા, સુવ્યવસ્થા અને આરામના દર્શન થાય છે. અને જ્યાંથી સોશન થાજર. બાંદર નજીક પડે છે જેથી સમયનો અચાવ અને હરવા ફરવામાં મોજ આવે છે

- (૧) બહાર ગામ કે પરદેશથી આવનાર પરેજરો માટે અગાઉથી ખખર આપશો તો શહેવા સુવા માટે રીજરવેશન થઇ શકશે.
- (૨) ભોજનના પ્રમંથપર જાતિ દેખરેખ રખાય છે.
- (૩) લગ્ન અને તહેવારો માટે ફરક જાતની સ્વાદિષ્ટ, સાત્વીક મીઠાઇ શુદ્ધ ધીમાંજ બનાવીએ છીએ.
- (૪) બહાર ગામના એકંદોપર પુરતું ધ્યાન આપવામાં આવે છે. એક વખત ઓડર આપી ખાતી કરવા લાક્ષમજ છે.

ઇસ્ટ આફ્રિકાનો પત્ર

(અમારા ખાસ અખરપત્રી તરફથી)

૧૮-૬-૧૯૫૯.

ડગડેલના નિવેદનનો વિરોધ

બ્રિટીશ પાર્લામેન્ટના આગેવાન લેબર સભ્ય મી. જોન ડગડેલ ને ગેર-કાયદેસર દરેલી યુગાન્ડા નેશનલ સુવરેનિટી સંરચાના આમંત્રણને માન આપી યુગાન્ડાની પરિસ્થિતિ જાતે નીહાળતા માટે યુગાન્ડા આઠ્ઠા હતા તે યુગાન્ડા માં બધે ફરી લંડન પરત ગયા છે. જતા પહેલા તેમણે કંપાલામાં પ્રેસ કોન્ફરન્સ સમક્ષ સ્ટેટમેન્ટ કયું હતું. એ સ્ટેટમેન્ટની ટીકા કરતાં યુગાન્ડાની ધારાસભામાંના ધારાસભ્યોના જુથે, ઇન્ડિયન એસોસિએશનની સેન્ટ્રલ કાઉન્સિલે તેમ મુસ્લીમ એસોસિએશનની સેન્ટ્રલ કાઉન્સિલે એક સ્ટેટમેન્ટ બહાર પાડ્યું છે.

ડગડેલના સ્ટેટમેન્ટની ટીકા

આ સ્ટેટમેન્ટમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે સરકારે ગેરકાયદેસર દરારેલ સંરચાના આમંત્રણને માન આપી મી. ડગડેલ યુગાન્ડાની મુલાકાતે આવ્યા હતા.

અને એ સંરચાના મેમ્બરોની વાત સાંભળી તેમની સાથે થોડા દિવસ યુગાન્ડામાં ફરી આવી તે આ સરકાર ની અને બ્યવરથા રચાવવા તેણે લીધેલ પગલાંની ટીકા કરવા કુદી પડ્યા છે.

તેમાં એણે એવું સૂચન કરે છે કે ધારાસભામાં હધુમતી ડોમીના પ્રતિનિધિત્વની સલામતી માટે સરકારે લીધેલા નિર્ણયથી યુગાન્ડામાં આ પરિસ્થિતિ ઉભી થઈ છે. પણ આ હકીકત તદ્દન ખોટી છે. ગેરરસ્તે દારવાયેલા લોકો તરફથી અપાયેલી માહિતી ઉપરથી એઓ આણું પાયા વીનાનું સ્ટેટમેન્ટ કરવા પ્રેરાયા છે.

બ્રિટીશ પાર્લામેન્ટના મેમ્બરો અમર અન્ય ને કોઈ અર્થિ મુલાકાતે આવે તેમને અમે આવકારીએ છીએ. પણ અશુક પાર્ટીઓના જ આમંત્રણને માન આપી અર્થિ આવતા સભ્યો કંઈ પણ ટીકા કરતા પહેલાં ખામોશરાખી કંઈ રચનાત્મક ટીકા કરે તો તેમાં કોઈને વાંધે કોઈ શકે નહિ.

એઓ હવે વીલાયતમાં જઈ બ્રિટીશ પ્રજા સમક્ષ ને રીપોર્ટ આપશે તેથી અહીંના કાયદાને માન આપી ચાલનાર પ્રબલને કંટાળું બધું તુકચાન થશે? તેમજ ઇંગ્લીશ છાપાંના વાંચકોના મન માં તદ્દન ખોટી જ વાત અને વિચારો ઉદભવશે.

યુગાન્ડાનો મામલો

યુગાન્ડામાં એશિયન દુકાનોનો બોય કાટ કરવાની ને હિલચાલ આફ્રીકનો એ ઉપાડી છે તેથી થયેલી અને યનાર અસર ઉપર યુગાન્ડાની વેપારી ચેંબર ની કમીટીએ ચર્ચા વિચારણા કરી હતી. કમેટીના એક સભ્ય શ્રી. ગાદાણીએ આ સવાલ રજૂ કરતાં એવું સૂચન કયું હતું કે સમેટીએ આ બેલકાટની હિલચાલનાં કારણો તપાસવાં, ફનીયાની રાજદારી સંરચાઓ સાથે સંપર્ક સાધવો જેથી સલાહસૂચન વીચારણા વગેરે સરળ થઈ પડે ઉપરાંત આફ્રિકન અને અન્ય આગેવાનો સાથે સંપર્ક સાધવો.

યુગાન્ડાની પરિસ્થિતિ બાબતમાં અભ્યાસ કરવા કમીટી નીમવાની સૂચનાને શ્રી. આર. બી. પંડ્યાએ ટેકો આપ્યો હતો. રાજદારી સંરચાઓ અને આફ્રિકન રાજદારી આગેવાનો સાથેના સંપર્કની બાબતમાં તેમણે જણાવ્યું હતું કે રાજદારી બાબતમાં બ્યાપારી સંરચાને સંડોવતી એ અનીચ્છનીય છે. આપણી પાસે ઘણા એવા વેપારીઓ છે જેઓ રાજદારી સંરચાઓમાં કામ કરે છે. એટલે જ્યારે પણ કોઈ આવી પરિસ્થિતિ ઉભી થાય ત્યારે તેઓ વ્યવહાર દ્રષ્ટિએ સમેટીનાં વીચારો ત્યાં જણાવી શકે

હોલા કેંપના કેદીઓનું મરણ

હોલા અટકાયતી કેંપમાં ગયા માર્ચ મહિનામાં વધુ પડતો માર માર્યાના પરિણામે ને ૧૧ માઈ માઈ કેદીઓ મરણ પામ્યા હતા તે હોલા કેંપરણે ખુબ હોદા મચાવેલ હોઈ આ અક્યાર લયો પ્રશ્ન બ્રિટીશ પાર્લામેન્ટની આમની સભામાં પણ ચર્ચાયા હતા.

બ્રિટીશ લેબર પાર્ટીએ આમની સભામાં એવી મતલબજો દરાવ મુકયો હતો કે હોલા અટકાયતી કેંપમાં ૧૧ માઈ માઈ કેદીઓ, ને સંયોગોમાં મરણ પામ્યા તે બદલ આ સભા શોક દર્શાવે છે અને આ પ્રકરણ અંગે જાહેર તપાસ કરવાની સરકારની નિષ્કળતા માટે દીલગીરી જાહેર કરે છે. આ દરાવ પદ મતે ઉડી ગયો હતો.

આ દરાવ રજૂ થતાં વિરૂદ્ધ પક્ષ તરફથી ચર્ચોની શરૂઆત કરતાં માઇ કેરોરની જનરલ સર ફ્રેન્ક સોલકોવે

જણાવ્યું હતું કે કામ કરવા અંગેની આંડી ચોબના કહો કે કોબન ચોબના એ બીચારા ૧૧ માઈ માઈ કેદીઓના બન લીધા કે ને ચોબના નેલના સીનીયર સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટ કોબોને ચોજ હતી, એ આખી રીત જ ગેરકાયદેસર હતી અને તેના અમલમાં પણ બારે ગોરાઓ કરી દેવામાં આવ્યો હતો.

એવટમાં તેમણે જણાવ્યું કે વિરૂદ્ધ પક્ષે ને જાતની જાહેર તપાસની માગણી કરી છે તે તપાસ બે કરવામાં આવે તો જ કેનીયાની સરકાર પર તેમ દરીયાપારના આંડીશ વહીવટ પર લાગેલું કલંક દુર થઈ શકે.

સભામાં ચોકારો

ચર્ચાનો જવાબ આપવા કોલોનીયલ સેક્રેટરી ઉભા થયા ત્યારે વિરૂદ્ધ પક્ષના લેબર સભ્યો તરફથી ચોકારો પાડવામાં આવ્યા હતા કે 'રાજનામું આપી દો' ત્યારે સરકાર પક્ષના કોન્ઝરવેટીવ સભ્યો તરફથી કોલોનીયલ સેક્રેટરીના બાબણને વધાવી લેતી તાળીઓના મડગડાટ થયો હતો.

વિરૂદ્ધ પક્ષને જવાબ આપતાં કોલોનીયલ સેક્રેટરીએ જણાવ્યું હતું કે કેદીઓના કેમ્પના વહીવટ બાબતમાં તપાસ કરવા માટે યુનાઇટેડ કીંગડમની જેસોના સુપ્રીન્ટેન્ડન્ટની આગેવાની હેઠળ તપાસ કમીટી નીમણ છે તે એ કેમ્પોમાં કેવા ફેરફાર કરવાની જરૂર છે તે પણ જણાવશે. આ ઉપરાંત બીજું એ કોઈ પગલું લેવાની જરૂર જણાશે તો તે પણ લેવાશે એની હું સભાને ખાત્રી આપું છું.

ચેરેરે સાથે નેતા છે

કોમનવેલ્થની બાબતોને લખતા બ્રિટીશ લેબર પાર્ટીના નિષ્ણાત મી. હેચ ઇસ્ટ આફ્રિકાની મુલાકાતે આવ્યા છે. દારેસલામથી ઉપડતાં પહેલાં તેમણે અખરપત્રીઓને મુલાકાત આપતાં જણાવ્યું હતું કે આંતરજાતિય સહકાર તું જલવંત ઇલાંત ટાંગાનીકા આફ્રિકાને

જ નહિ પણ સમસ્ત દુનીયાને પુરું પાડી શકે તેમ છે.

ટાંગાનીકાની મેં અવારનવાર ઘણી વખત મુલાકાત લીધી છે અને દરેક વખતે હું એવો મત ધરાવીને જ ગયો છું કે, ટાંગાનીકામાં જુદી જુદી ભાષા ઓ, જુદી જુદી સંસ્કૃતિવાળી ત્રણ જુદી જુદી જાતીઓના નાગરીકો હોવા છતાં પણ ટાંગાનીકા એક પ્રબલ તરીકે આખળ વધવાના રસ્તે સાચી પ્રગતિ કરી રહ્યું છે.

બેળસેળોનો જમાનો

ધીમાં બેળ દુધમાં બેળ મીઠાઈ માં બેળ લોટમાં બેળ મસાલામાં બેળ દવામાં પણ બેળસેળ અને દવે સેવામાં પણ બેળસેળ. શુદ્ધ સેવા પણ ક્યાં મળે છે? બધામાં જ બેળસેળ. આ છે આવળો જમાનો. —વિનોબાજી.

ત્યારબાદ મી. હેચે ટાંગાનીકાના આફ્રિકન નેતા મી. જુલીયસ ન્યેરેરેની મુકતકે પ્રશંસા કરતાં જણાવ્યું હતું કે સમસ્ત આફ્રિકામાં તે એક મહાન મુસદ્દી તરીકે આખળ પડતું રચાત ધરાવે છે. વિચારોમાં તે ઉચ્ચ નથી. બ્યવહાર છે. તેમની વિચારસરણી ઉદામ નથી. તે પ્રમાણીક અને મધુર ભાષી છે.

ટાંગાનીકાએ રાજદારી પ્રગતિ માટે ને રોહ અપનાવ્યો છે તે તદ્દન વાજબી અને ખરો છે.

વરમાં ફેમ બનાવી ટાંગાડવા લાયક મુકાબ્ય.

“મનને બોધ” સ્વ. કીશોર-લાલ મરાઠવાળા ફત. સુંદર જગા કામળ પર મે રંજમાં છપાયું છે. બાવ ફકત થી. ૧-૦૦ પોસ્ટેજ ૩ પેની.

આ એશીસેથી મળશે. 'Indian Opinion', P. Bag, Durban.

ચો. યો. ૫૩૦૦ —— ટેલીફોન ૩૩-૫૬૨૦
ટેલીગ્રાફ એડરેસ : "ભગતકો"

ભગત બ્રધર્સ (પ્રો) લી.

૧૪ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,
જો હા ની સ બ ગં.

હોલસેલ અને રીટર્નલ મર્ચન્ટ અને ઇમ્પોર્ટર્સ
ખાસ કરીને હમરે ત્યાં ઇન્ડિયન અને ઇંગ્લીશ કાસરી,
દેશી માથામાં નાંખવાના જલ જાતના તેલો-અત્તરો,
સ્ટેનલેસ સ્ટીલ, પીત્તળના અને એલ્યુમીનમના
વાસણો-કાચ અને પ્લાસ્ટીકની બંગડીઓ-
કેરમબોર્ડ અને સ્ટાઇકર તથા બીજી
અનેક દેશી ચીજો કીફાયત
બાવથી મળશે.

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુસ્તી જમણના અમે રેપેસ્પલીટ છીએ.

શી કેપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેસીયાના કોઈ પણ ભાગમાં તમારે મુકામે આવી રસોઈ કરવાનો અમે કન્ટ્રાક્ટ લઈશું.

કેપીટન્સ બાલ્કની હોટેલ

(ધી કેર્નર મીકાઈ હાઉસ)

એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુલ્લાપર - ડરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ : KAPITAN.

ધીરુભાઈ પી. નાયક

લુકમીપર, મુસાફરી, ધીમાનાં અને જવરક એજન્ટ

હાઈડરતાન અગર ડુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ ટરિવાઈ અગર જમીન માગે મુસાફરી કરના ઘેર ઘાં અમારી મારફતે લુકમી કરો.

ઈન્ડીયા, આંગ, ચોરી, કુલ્લક, બન્ગ્લાદેશ, પ્યેટગ્વાસ, વિગેરેના ધીમા અને ઉતરાળી આપીએ છીએ.

ઈન્કમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ ડેપીયરન્સ સર્વિસીકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો. પાસપોર્ટ તેમજ ઈમીગ્રેશનને લગતી બાબતોમાં કંઈ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.

નેશનલ યુનિયન ઓફ એસોસીએશન ઓફ ચોરૂલીયા અને ધીરુભાઈ ઈન્ડિયન ઈન્ડીયાની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Phone : 33-9033. 26 Barkly Arcade,
Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

તાજું ઉમદા ફ્રુટ

આંબા અળખ, લીલી અળખ, રતાળ અને સુરણની મોસમ ચાલુ છે. આડુ પેની ૮ રતલ, લસણ શી. ૧-૩ રતલ.

પાપક નંબર ૧ શી. ૧૦, નંબર ૨ શી. ૮ ૧૦૦.

કપુરી અને ચેવલી પાન બનર ભાષ, પોસ્ટલ બુક. પારકીટ ગોલ શી. ૧૦-૬ લાંબી અને રહેવેર પારકીટ શી. ૧૧-૧ ડરબન.

રોડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને એલ્ગ્જન કોંગોના ચોરૂરો ઉપર પુરક ધ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ કઠાવી મોકલશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.
WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
P. O. Box 251. DURBAN.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બિઝ્નેસ સુટ, લાઈનીંગ્સ સુટ, વોઈશીંગ, ટર્સીંગ એસ્ટ, સાઈકલ વોઈ ઓફીસ ટેરક, લુક ટેસ, ટેબલ, તાલ ડીપાચલ ભાને જરીકી સકરી. બને પધારી લાભ લેવા લુકરી તાલ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન ફરેચર—

એ હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશાં તઈયાર રહે છે. માત્ર રોકડા ભાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મ'આવો અને વેપાર આગલ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

હોંદની મોટામાં મોટી વિમાની કંપની તમારી સેવામાં

—ધી—

ન્યુ ઇન્ડીયા ઇન્ડિયન

કંપની લીમીટેડ

સાઉથ આફ્રિકાના એકજ મુખ્ય પ્રતિનિધિ

રસ્તમજી બલભાઈ રસ્તમજી

૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

સેવા અને નિર્ભયતા

માટે અમને મળો.

અધી બતના વિમાઓ અમે ઉતારીએ છીએ.

પી. ઓ. બોક્સ ૧૬૧૦.

રેસીડેન્સ : ૧૧૧ ઇલેવનથ એવન્યુ,
ડરબન.

ટેલીફોન:

ઓફીસ: ૨૫૮૪૫
રેસીડેન્સ : ૩૬૪૧૩.

ધરતીનું ધાવણ

લેખક : શ્રી નરસિંરામ એમ. ઠક્કર

(મયા અંકથી ચાલુ)

ખીને દિવસે સુનીલ પેટી ઉપર ગયો. શેઠે તેને કહ્યું : હમણાં બધું જુઓ...ચાર પાંચ દિવસ પછી તમેને હું કામ સોંપીશ. હા...અહીંઆ જરાય તમારે અભરાવાની જરૂર નથી. ફરો આ સો રૂપિયા એડવાન્સ...તમેને કામ આવશે...'

સુનીલે સો રૂપિયાની નોટ લીધી. અને પિતાના આશીર્વાદ વાદ આપ્યા. ખીને દિવસે સુનીલે મ. એ. થી સી-નેર રૂપિયા પિતાજીને મોકલ્યા અને એક વિગતવાર પત્ર પણ લખી નાખ્યો.

ચોથે દિવસે શેઠે સુનીલને બોલાવ્યો. સુનીલે કમીનમાં જઈ પોતાની જગ્યા લીધી.

શેઠે સુનીલના મહેરા સામે તાકી કહ્યું : મી. સુનીલકુમાર ! સામેને જીભીટ પડ્યું છે તે પહેરી / જુઓ...'

નહીં...નહીં...આપનો આટલો અહેસાન તો ધણો કહેવાય...હું આપના તરફથી કપડાં તો નહીં લઈ શકું. મારો આટલો પમાર તો પૂરતો છે.' સુનીલ બોળા બાવે દાય બેડાંતો બોલી ઉઠ્યો.

હા...હા...હા...શેઠના હાસ્યથી લાકડાની કમીન ધુલુ ઉડી. 'પામલ બોળો...' શેઠ બમડી ઉઠ્યા : 'અરે, હું કપડાં નથી અપાવવાનો પણ આ તો માત્ર ટૂંક ખાતર પહેરવા કહું છું.'

સુનીલની સમજમાં કંઈ ન આવ્યું સુનીલે ઠેલેજમાં આટલા વરસ આપ્યા હતા પણ તે આવા કાવાદાવાથી સાર અજાણ્ય હતા. ઠાકને આશ્ચર્ય થાય કે ઠેલેજના પગથિયા ચડી સુધેલે આટલો બોળો? પણ હા, મોમાં આવે એકાદ નીકળી આવે છે કે જેને ઠાલેજ દરમીયાન બાલુવા સિવાય ખીન કશામાં રસ ન હોય! આથી જ આ પવિત્ર અને સન્માપ્રથા ભરપૂર એવો સુનીલ શેઠની આ નતીન કળા ન શક્યો.

તેણે રૂબરૂ પર પહેલું જીભીટ ઉપાડ્યું અને પહેરવા માંડ્યું.

'હા...હા...હા...' શેઠ ઉભા થઈ એકદમ સુનીલને દાય પકડતાં બોલી ઉઠ્યા. 'આ જીભીટ મ.થે નથી પહેરવાતું પણ અંદર પહેરવાતું છે. ખમીશ ક્ષતારી અંદર પહેરા જોઈએ.'

'કેમ! આતું જીભીટ તો બહાર જ પહેરાય ને! આજ-કાલ ધણા યુવાનો આતું જીભીટ પહેરે છે.'

'એ જીભીટ જીભીટ ફેર હોય સમજવાને? હવે આપણી ડુધી શરૂ થાય છે. માલો ખમીશ ક્ષતારો અને જીભીટ અંદર પહેરો.'

સુનીલે પંતવત ખમીશ ક્ષતારો અને જીભીટ પહેર્યું, શેઠે રૂબરૂ ખાતું બોલ્યું અને એ ખાનામાંથી સોનાની લગડીઓ કાઢી.

સુનીલ આ પીળા પદાર્થને જોતાં ચમક્યો. હવે તે સમજી ગયો. કારણ કે આવો એક કિસ્સો તેને છાપામાં વાંચ્યો હતો.

સુનીલે એકદમ જીભીટ ઉતારતાં કહ્યું : 'શેઠ! એ દાણચોરીનો ધંધો મારાથી નહીં થાય. હું જીભીટમાં સોનું સંતાડી સોનાની હેર-ફેર નહીં કરી શકું. એ માફ કામ નહીં. એ કામ કરી હું દેશદ્રોહી કદાપી નહીં બનું.'

'હા...હા...ત્યારે સાડા પાંચ સો રૂપિયા પમાર રાતો છે? શું તમને રૂપાળા જોઈ આટલો પમાર કહ્યો છે? અથવા આપ શું એમ માનો છે કે ઠાક ટ્રેન્યુએટને સાડા પાંચસોનો ઠાક થાય છે. માલો ખમીશ ક્ષતારો અને જીભીટ અંદર પહેરો.'

વેપારી પમાર માંડી દ્યો? આ તો આ પેસા જ આ કાર્યના છે...આજ-કાલ સારા-સારા અને મોટા-મોટા માણસો પણ આવા ધંધા કરે છે. એક ખેપ કરી આવીશ એટલે પણ સારી રકમ મળશે.'

'શેઠ! લાખ રૂપિયાનો દમલો કરો તો પણ આ ધંધો તો નહીં જ કરું. હું નિમકકરારામી નથી કે આ ધંધો કરી દેશના આર્થિક તંત્રને પ્રુકશન પહોંચાડી દેશદ્રોહી બનું. મેં આ પવિત્ર જીભીટ ઉપર જન્મ લીધો છે... હું કદાપી આ કૃત્ય નહીં કરું.'

'ત્યારે આ કરતું જ પડશે...આજ નહિ તો કાલ...તને ક્યાં વખર છુટકો જ નથી...નોકરી વખર કરીશ શું? તારે પાછું આવવું જ પડશે.'

'હા...શેઠ...આવીશ ખરો પણ આપના સો રૂપિયા પરત કરવા.' અને સુનીલ પાછો ફર્યો.

ત્યાં તો સત્તાવાહી સ્વર સંભળાયો! 'ઉભા રહો...'

સુનીલના પગ પૃથ્વી સાથે ચોટી ગયા.

'તમે જઈ શકો છો પણ!' એમ કહી શેઠ સુનીલ તરફ આવતાં બોલ્યો: સુનીલ જળમાં સપડાયેલા પંખીની માફક ધુલુ ઉઠ્યો.

'પણ...!!! સુનીલ એકદમ બોલી ઉઠ્યો.

'આપની પાછળ અમારા માણસો ફરતા રહેશે. જે આ ખારામાં ક્યાંય પણ જીભીટ ઉઠાડી તો તુરત આપને પરલોકનું પ્રમાણપત્ર મળી જશે. મારે ચેતવણી આપવામાં આવે છે કે, ખચ્ચરદાર! એક પણ શબ્દ ઉચ્ચાર્યો તો!'

જવાબમાં સુનીલ એકપણ શબ્દ બોલ્યો નહીં, અને સીધો કમીનની બહાર નીકળ્યો. તેના કાને ફરી આ શબ્દો અચડાયા : પાછો ફર...ત્યારે આજ નહિ તો કાલ...કાલ નહિ પરમ દિવસ...મારી પાસે આવવું જ પડશે... હા...હા...હા...'

પણ સુનીલ એકદમ બહાર નીકળી ગયો.

દોસ્ત! તારા જેવા મિત્રે ઉડી મને આવા સાંજુસામાં ફસાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો?'

'સુનીલ! તને એ તો ખચ્ચર છે કે અહીંયા ફેટલા મેકારો. રખડે છે? ફેટલા આપધાતો કરે છે? ફેટલા પછી જોટા રસ્તે દેરાય છે? આ તો મુંબઈ છે. મારે તને આ રસ્તે નહોતો મોકલવો, પણ શું થાય? હું તારી રિયલિટી જાણું છું. તારી પાછળ ફેટલા ધરના માણસો છે તે હું જાણું છું...આ સિવાય છુટકો જ નહોતો. જે તને નિરાશા થઈ હોત તો જરૂર તું ખીન ઠાક માર્ગનો આશરો લેત, તો તારા પાછળનાએનું શું અને સુનીલ, એ ધંધામાં જરાપણ પ્રુકશન નથી. કામ કરવામાં શું ખોટ છે? આ પણ એક જાતનો ખીજીનેશ છે ને?'

'નહીં...નહીં...હું જુએ મરીશ બાકી એ ધંધો તો નહીં જ કરું...હું કદાપી દેશદ્રોહી નહીં બનું...'

'સુનીલ! તું ટ્રેન્યુએટ છે. છતાં અનહદ બોળો છે. આજ માનવી પેસા મારે જ્યાં મા-આપની દરકાર નથી કરતો તો દેશ સામે ક્યાં જુએ? આજ પ્રમથિક માણસ તો પથ્થરા જ ખાય છે અને અનિતીથી ભરપૂર પા હરામી માણસ હલવા આરોગતો હોય છે! તું એ શેઠનો જ બાદસાહી શાંકાઈ જોને? કુવા આપ એ અનિતીના કાર્યને. બાકી આ જાતમાં નિતીનું કમાવાવાળા તો બહુ જ જોઈ છે... બધા બહારનો જ જોટો ડોળ કરે છે. તેમના માત્ર કપડાં જ સફેદ હોય છે, હૃદય નહીં! બહારથી સત્યનો દંભ રાખનારો અંદરથી લેડી પ્રપંચો ખેલતો હોય છે.'

'નહીં...નહીં...એ બધાં બલે એ મામં અપનાવી મીઠાઈ આરોગે. હું કદાપી એવા કૃત્ય નહીં કરું.'

'તો જુએ મરીશ...' સુનીલના કાન ઉપર મિત્રના આ શબ્દો અચડાયા.

'તો જુએ મરીશ...તો જુએ મરીશ' આ શબ્દો વારંવાર જેમ સંચુરના

હમણાજ આવેલ શીપમેન્ટ

દરેક જાતની અગરબત્તીઓ જેવી કે "ત્રણ રોજ" ગેટવે એક ધ-ડીઆ, અસોહાદરખાર, સુમધી રાણી, આમેલી, લતા મંગેશકર, વાંસંતી, કણુ દરખાર વિગેરે. અમારા પ્રાઇસ્લીસ્ટ માટે લખો. (અમે ફક્ત હાંદની બનાવટની જ અગરબત્તીઓ રાખીએ છીએ.)

લીલું આડુ ૯ રેની રતલ
લીલી ઢળણ શી. ૧-૦
આંબા ઢળણ શી. ૧-૦
મોટી કળી વાણુ લસણુ ૧/૩ રતલ

માલ બરોબર પેક કરી
બહાવીશું.
એાદર સાથે ઘસા મોકલવા
વિનંતી છે.

અમે નીચેની વસ્તુઓ ડાઇરેક્ટ ઇમ્પોર્ટ કરીએ છીએ. માલ સારો અને કીકાયત ભાવે મળશે. અમારા પ્રાઇસ લીસ્ટ માટે લખો :

શેઠલા ચણા, બદામ, એલચી, પૌવા, મમરા, સેન્ટેડ સોપારી, કાન્વી સોપારી, શેઠેલી સોપારી, ગોળ, આંબલી, કાચો, હાંચ, મસુર, દરેક જાતની દાળો, ચણાનો આટો, અડદનો આટો, પાણીવાળા નાળાંચેર, વરીખારી, જીર, લવંગ, મેથી, રામ, અજમે, સુત્રા, હાંમેજ, ધાણા, ધાણા દાળ, આખા મરચાં, નારીયેળનો છુટો, રાજમરો, ખસખસ, ઢળણ, વિગેરે.

K. HARIBHAI & SONS (PTY) LTD.

Direct Importers : Wholesale & Retail Merchants.
81 Victoria Street, — P.O. Box 2156 — Durban.
Telegraphic Add. "BHAISONS"

મેળ' વહાણ સાથે અમદાવ તમ સુનીલ ના કાનના પડદા ચીરવા લાગ્યા.

એણે દિવસે પિતાજીનો કામળ આ- વ્યો: 'ભાઈલાને મુદતીયો તાવ લાગ્યું પડ્યો છે. પૈસાની જરૂર છે...'

સુનીલની આંખ સામે નાનાભાઈનો ચહેરો તરવરવા લાગ્યો.

અને ખીન્ને જ દિવસે સુનીલ શેઠ પાસે દાનવર થયો. શેઠ હસ્યા અને મોઢ્યા: 'કેમ મેં તને નહોતું કહ્યું કે તારે આવવું પડશે.'

અને સુનીલ શેઠનો જમણો હાથ ખની ગયો. જોકીટ પહેરી 'પીળો' માલ પહેંચાડવો તે તેના ડાબા હાથની રમત થઈ ગઈ.

એક વાણવેણ થયેલા મકાન ઉપર આમ અંદુ પાણી દેવાઈ ગયું.

સુનીલ પિતાને દર મહિને ત્રણસો રૂપિયા મોકલવા લાગ્યો. સુનીલે પિતાને લખ્યું કે મને અહીં સરસ નોકરી મળી ગઈ છે. મારા હાથ નીચે દમભાઈનું માણસો કામ કરે છે. યજ્ઞાતમાં મને સાડા પાંચસો મળતા હતા, હવે સાતસો મળે છે... દિવાળી સુધીમાં પમાર હજાર રૂપિયા સુધી પહેંચી જશે. શેઠ રાજ દરિશ્વરને અનતાર છે. મરીખ માણસો ઉપર બહુ રહેમ રાખે છે.'

પિતાની આંખમાં કામળ વાંચી હર્ષના આંસુ ઉભરાયા તે એકદમ મોઢ્યા: 'પ્રમાણિક માણસોને જલદી સાફ ઠણ મળી જાય છે.'

સુનિલ આ જ જોકીટ પહેરી 'એ નંબર માલ' પહેંચાડવા તકવાર થમ ગયો હતો. બેરાપણ્ય કાઠને શંકા ન આવે કે, આ વ્યક્તિએ અંદર જોકીટ પહેયું છે અને અંદર હાણ્યોરીનો માલ છે.

સુનીલે પોતાની મોટર સાયકલ રટાઈ કરી અને એકદમ ઉપડ્યો. તેવામાં તેને કંઈક શંકા આવી તેને પાછળ ફરી જોયું તો તેનાથી ચોરે દુર એક છપ ગાડી આવતી હતી. તેના મમજમાંથી વિનળાવેજે વિચારો પસાર થવા લાગ્યા! 'શું કરટમ આતાની છપ છે? પીળો કરી રહી છે? કેવી રીતે તેને અંધ આવી ગઈ? શું કાંઈએ ખાતમી પહેંચાડી દીધી?'

'અને તેને રપીડ વધારી. જોયું તો છપની રપીડમાં પછુ વધારો થયો હતો. 'કાંઈ ખાત નહીં' તે અપડ્યો અને એકદમ મોટર સાઈકલને વળાંક લેવાડ્યો. પછુ પાછળની છપનો હાંકનાર વધારે આલાક હતો.

સુનીલના ચરીરે પરસેવો વળવો શરૂ થયો. તેણે એકદમ મોટર સાય- કલને ઉભી રાખી અને આં જ મુકી પગેથી ઠોડાવાનું શરૂ કર્યું.

ત્યાં તો વ્હીસલ વાગી... સુનીલ મુંઝાયો. તેણે ઝડપથી ઠોટ મુકી. ચરીર ઉપર વજન હતું વધારે ઝડપ

થી તો ઠોટી ચકાય તેમ નહોતું. જેમ વાંદરી પોતાના બચ્ચાને છાતીએ વળ- ગાડી ઠોડે તેમ સુનીલ ઠોડ્યો.

'ત્યાં તો આ શું? હું?' ઠોડ્યો સુનીલ સામેથી પુરપાટ આવતા બાર- ખટારામાં સપડાઈ ગયો.

'ધ... ડાં... ડાં' કરતો દુર ઉઠી જઈ પડ્યો.

સૌ કોઈ ત્યાં જઈ પહેંચ્યા.

સુનીલ ડચકા ખાઈ રહ્યો હતો. તેનો છેદ્દો આસ હુટાટો હતો. તે કરટમ અધિકારી સામે જઈ જોઈયો; 'હું... હું... દેશવેલી હું... પ... પ... પ... પ... લાચાર... હતો... પ... પેટ... ખા... તર મ... મને સળ... મળતી... જોઈએ... આ... મારા... ખા... ખા... પુ... ને ખ... પ... ર... ન... પડ... વા... દે... દે ... તા...'

સ મા ચાર સંગ્રહ

—ડરબનમાં જમીન માટેના સરકારી અન્ધાય સામે કલેરમોન્ટની ન્યુજરમની ટાઉન શીપના મે હજાર આફ્રિકનોએ કાપરેશન બસ બાયકોટ શરૂ કર્યો છે. તેઓએ કહ્યું હતું કે અમે ચાલીને હીંદી બસો લેશું અથવા ટ્રેનમાં જઈ

—મુંબઈ શહેરમાં જાતજાતની હડતાળો પડે છે. પછુ દમચુા કુલ વાળાઓની હડતાળ પડી ત્યારે દેવોને પછુ કુલ- વગર રહેવું પડ્યું અને એક દીવસમાં લમભમ ૧ લાખ રૂપીયાના કુલો કર- માઈને સુકાઈ ગયા.

—જમજોધપુર વિકાસ સંઘના ઉપક્રમે તાજેતરમાં ચોળયેલા એક વિશાળ મહિલા સંમેલને સમાજમાં ખનતા સ્ત્રીઓના આપલાતના બનાવો ઝાઝા કરવાના ઉપાયો શોધવા માટે એક "આતમદત્યા-નિવારણ સમિતિ"ની રચ ના કરવાનું નક્કી કર્યું છે.

—આઝીઝમાં પ્રસિદ્ધ યતું એક વત- માન પત્ર જણાવે છે કે ટ્રેડ યુનીયન તરફથી સુચન યતું છે કે સાઉથ આ- ફ્રીકાના માલનો બદિબકાર કરવામાં આવવો જોઈએ. કારણ રંગબેદ અને ખીન ગોરાઓ સામે અન્ધાય.

—અંકુશોની પરંપરા ચિદ્દ હુણી પર અંકુશ મુક્યા પડી શરૂ થઈ છે. ડેમોક્રેટ ડેમોસના પ્રમુખ મી. પીટર બેવલેકવડપર પાંચ વરસ માટે અંકુશ બાબતમાં આચો છે અને એડવોકેટ નોકવી ઉપર પછુ અંકુશ મુકાયો છે.

—યુથાન્ડમાં ખીન-આફ્રિકનો ૧૯૪૮માં ૪૦૯૬૬ હતા તે ૧૯૫૮માં ૮૭૦૫૮ થયા છે. અને તેમાં યુરોપીયનો ૧૦૮૬૬ અને હીંદીઓ ૬૬૧૦૩ અને ખીન ૨૮૩૦ છે.

—રાષ્ટ્રીના જન્મ-દિને બહાર પડેલી માન ચાંદની લ્હાણીમાં ડેનીયાના જેલ

સુનીલના આ શબ્દો નોંધ યતા હતા.

'આ માલ કોનો છે?'

જવાબમાં સુનીલ મીન રહ્યો... તેણે નામ ન આપ્યું. સુનીલના શબ્દો અને ધણીનું નામ પંચ સમક્ષ નોંધવા કરટમના માણસો તકવાર થઈ ગયા. 'આ માલ કોનો છે?' ફરી એકદમ પ્રશ્ન થયો.

'હવે તમારા કબજામાં આવે છે એટલે તમારો...' સુનીલ આવી ઉડાઈ જવાબ આપી અંત સુધી કૈંઠને પ્રમા-ણિક રહી ખીજી ડુનીયા તરફ પ્રવાણ્ય કરી ગયો.

તેના મોઠામાંથી લોહી નીકળતું હતું. જલ્લે સુનીલ પવિત્ર ધરતીનું ધાવણ્ય મોહી રૂપે બહાર ઝાકતો હતો!

(સંપૂર્ણ)

જી આ આખો રકમ ગુજરાત યુની- વર્સીટીના ઉપકુલપતિ શ્રી મનમોહાઈ દેસાઈની ૬૧મી જન્મ જયંતીની ઉજ- વણી માટે નિમાયેલી સન્માન સમિતિ ને મરીખ વિદ્યાર્થીઓને મદદ કરવાના હેતુથી વિદ્યાદાન તરીકે આપી દીધી છે.

ખળનો જોઈને મુગ્ધ થયેલું તપાસ પંચ

નાયદારાનાં મંદીરના ધરણી-ધર માંથી જે ઝવેરાત અને રતનજડીત સોના ચાંદીનાં આણ્યુવણ તથા સોના નાં કીમતી વાસણોનો જથ્થો હાથ- લાગ્યો હતો તે નાયદારા ખળના પંચ ના ન્યાયક્ષતી શ્રી સરજી પ્રસાદ સમક્ષ અદાલતમાં રજૂ કરાયાં હતાં. અદાલત માં હાજર રહેલા ધારાશાસ્ત્રીઓ, પત્ર કારો અને અન્ય પ્રેક્ષકો લાખી રૂપીયા ની કિંમતનો આ ખળનો જોઈને આશ્ચર્ય મુગ્ધ બની ગયા હતા. અદા-લતમાં રજૂ કરાયેલ ખળનામાં હીરા જડીત સોનાનાં હાર, કંગન, બાણ્ય બંધ, રતનજડીત વીંટીઓ તેમ જ હીરા, માણિક, પત્તા, નીલમ અને હાથીદાંત ની સૂવણ્યજડીત કીમતી વસ્તુઓનો સમાવેશ થતો હતો.

ન્યાયક્ષતી સરજીપ્રસાદ આ ખળનો જોઈને ચકિત થઈ ગયા હતા. તેમણે જણાવ્યું હતું કે, આ દાગીનાઓ કલાના ઉત્તમ નમુનારૂપ છે અને આ કીમતી આણ્યુવણ વ્યૂનાં અને વપરા-યેલા હોવાનું પણ જણાય છે.

હીરા-મોતીના આ દાગીના ઉપરાંત સુવણ્યપાત્રો, ૮૬૬ તોલા સોનાનો એક રતનજડીત મોટો યાળ, કીમતી હીરાથી મટેલી બે કંઠની માળાઓ, જેની કીમત એક લાખ રૂપિયા કરતાં વધુ છે-ઉપરાંત ચાંદીનાં સંખ્યાબંધ મોટાં વાસણો અને સોનાથી મુદ્રવાળી છરીઓ પણ તેમાં હતી.

શુક્રપીઠ, ઇનકમ ટેકસ રીટન્સ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ કલેક્ટરન્સ અને ઇનસ્પેક્ટરન્સ માટે મળો :

ચાર. વીકલ ૧૨ બાકેલી આર્કેડ, ૩૮ માર્કેટ સ્ટ્રીટ, ડોરનર ડાયગોનલ અને માર્કેટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ, રોન ૩૩-૨૬૫૪.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

નવ નવનાં નાયલન, રેયપી તેમજ સુતરાક કાપડ, સીઓ બાજકો અને પુરપો માટે ભિત્તમ નવના હુલન જર્સી, પુલોવર, કારડીગન્સ અને અન્યાઓ મટિ-બુટીચ, બીબ્સ, બ્લેન્કેટસ, શોલ્સ; નેપાઈન્સ વિગેરે.

દરેક નવના માલ માટે તપાસ કરવા બહામણ.

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

ફોન : ૮૩૫-૬૭૮૬

બેંકસ ૧૫૪૯.

સામાજિક ખબરો

રામકૃષ્ણ કલ્પ બંધાવ

તા. ૧૫-૬-૧૯૫૯ને દિને ઉપરોક્ત કલ્પને શ્રી નારણભાઈ બાણા-ભાઈના મુકામે વાર્ષિક ઉત્સવ ઉજવાયો હતો. જેમાં પ્રાર્થના બબ્બન, કીર્તન વિગેરે થયા હતા. વર્ષનો હેવાલ વાંચતા મંડળે જણાવ્યું કે મંડળની રચાવના તા. ૨૫મે ૧૯૫૮ના દિન યજ્ઞ હતી. ત્યારથી દર રવિવારે આ મુકામે જ ૧ કલાક પ્રાર્થના સમા રાખી છે. તે ઉપરાંત ૧૫મી ઓગસ્ટ, કૃષ્ણ જન્મતિ, માંધી બધતી અને માંધી બાપુનો નિવાળું દીન, દિવાળી તુલન વર્ષ દીન પણ ઉજવ્યો હતો. ઉપરોક્ત કાર્યક્રમે માં બબ્બન કિર્તન અને પ્રાર્થના તથા પ્રવચનો થયા હતા.

મંડળે જુના કપડા ભેગા કરી શ્રી રામકૃષ્ણ સેન્ટરને પહોંચાડ્યા હતા. ગત વરસે દિવાળી પ્રસંગે અને આ વર્ષે (નાટાલ રેલ સંકટ) માટે મોકલાયાં હતા.

ત્યારબાદ મંડળે દિવાળી પ્રસંગે હોરપીટલમાં આફ્રિકન બાળકો માટે કૃષ્ણ અને ક્રિસ્ટમસ દરમિયાન સ્વીટ્સ મોકલાવી હતી તે પણ આફ્રિકન રોગી તથા અપખને આપવામાં આવી હતી. રામકૃષ્ણ સેન્ટરને ગ્રીટીંગ કાર્ડ્સ અને ખીછ પ્રદત્તિઓમાં મદદ કરી છે. આ બાલ મંદીરમાં કુલ પહેલાં ૫૬

બાળકો હતાં અત્યારે બહારમાં બહુવા તથા સ્વદેશ દરવા બવાને કારણે અત્યારે ૪૦ બાળકો છે.

લગ્ન:

પ્રોટોરીયાના ભાઈશ્રી ઉઠાભાઈ કાન છની પુત્રી ચિ. હીરાબેન ઉર્ફે નલીની બેનના મુક બબ્બન પોર્ટ જેલીકામેથના શ્રી અંબેલાલ ભગતજીના પુત્ર ચિ. સુર્યકાંત સાથે રવીવાર તા. ૨૯-૩-૫૯ ના થયા હતાં. લગ્ન પ્રસંગે પોર્ટ જેલીકામેથના કેપટાજીન, ડરબન તથા હુઈરટ્રીખાટના તેમજ યુટનહેમ, વિગેરે રથળના મેમાનોએ પધારી નવ દંપતી ને આશિષ આપ્યા હતાં.

સહકાર માટે મન્ને પક્ષ આ પત્ર દ્વારા સૌનો આભાર માને છે.

મરણ

ડરબનના જાણીતા વતની સોની વલ્લભભાઈ દામજી તા. ૧૯-૬-૫૯ ના ૭૬ વર્ષની ઉંમરે લાંબી માંદગી બાદ અવસાન થયું છે. ૨૫મં રથ સોની મહાબનમાં જાણીતુ રથાન ધરાવતાં હતાં. અને ડરબનમાં તેમનું મહેાળું કુંડુંબ છે.

રેલ સંકટ કુંડ

મયા અંકનો સરવાળો ૮-૧૭-૦ મણીભાઈ કે. દેસાઈ જે'બમ' ૨-૦-૦ ધીરજલાલ કે. બબ્બર યુટનહેમ ૧-૧-૦ જવાબાઈ ધનાભાઈ સમરસેટ ૧-૧-૦

શ્રીલક્ષ્મી નામાવલી

- જુલાભાઈ પ્રેમાભાઈ ૫-૫-૦
- પી. જી. કાલીદાસ ૫-૫-૦
- મારતર બજાર ૫-૫-૦
- કી. વી. બજાર ૧-૧-૦
- કવાના એન્ડ સન્સ ૧-૧-૦
- બોમ્બે બજાર ૨-૨-૦
- એન. એમ. એસમાન ૧-૧-૦
- બારગીધન બજાર ૧-૧-૦
- મહેામદ કાસમ ૨-૨-૦
- એ. એચ. એચ. મુસા ૧-૧-૦
- જે. એમ. સુમાર ૧-૧-૦
- ટાંબવાલ શ્રીય વિન્કર ૧-૧-૦
- મદમદ બધસ ૧-૧-૦
- એ. એમ. તેવાળ ૨-૨-૦
- બાણા બધસ ૧-૧-૦
- મકન જમા ૧-૧-૦
- ઈન્વી હોલસેલરસ ૧-૧-૦
- એ. હોમ ૧-૧-૦
- નેરામ મકન એન્ડ બધસ ૨-૨-૦
- નગીન નરસી એન્ડ સન્સ ૨-૨-૦
- ગાલા મોરાર ૨-૨-૦

—ચાલુ.

પરચુરણ

—જે'બમ'માં દર મહીને લગભગ સરે રાસ ૨૨ માણસો ટી.બી.ચી. મરે છે. આમાં મોટા ભાગના આફ્રિકનો હોય છે.

—જાણીતા માનસ શાસ્ત્રીએ જણાવ્યું હતું કે સાઉથ આફ્રિકામાં ટાઇફોઇડના અય નેટનો અય ગાંડ પણનો અથવા મનની અસ્થીરતાનો અમને જણાયો છે. અને તેને માટે યોગ્ય પમલા બરવાની ધણી જરૂર હોવી થઈ છે. નખળા મનના કારણે લોભો આપવાતો કરે છે વા સાવ મગજ ખોઈ બેસે છે.

ચિંતન

ઇથી, વૈર, ઝેર, દેષ આપરે છે શું? માણસની વેડફાતી સર્જનાત્મક શક્તિના વિકૃત સ્વરૂપો છે. પોતાને કંઈ કરી શકતો નથી, પોતાની સર્જન શક્તિ આ ખીલવી શકતો નથી, જેમાં આ નંદી બની શકતો નથી એટલે ખીલનું જ્ઞેષ બને છે, ખીલને બાળી શકતો નથી. પોતે જ્ઞેષ-અજ્ઞેષ સળખાવેલી આ આમ-માંથી કેમ બચવું એ પણ એક માનસિક કોપડો છે.—ચિંતક.

આ જગા બાડે આપવાની છે
જાહેર ખબર આપી આ પત્રને મદદ
રૂપ બને.

એક વખત માટે	અલ્પેક વખતની	પા. ૪ ૦ ૦
ત્રણ વખત માટે	"	પા. ૨ ૧૦ ૦
છ વખત માટે	"	પા. ૨ ૦ ૦
એક વર્સ માટે	"	પા. ૧ ૦ ૦

Manager, INDIAN OPINION
Private Bag, Durban.

લીસ્ટ નં. ૨ વાંચવા લાયક પુસ્તકો

ઇશ્વારાસ્ય જ્ઞતિ વિનોબાજી	૧ ૧
સ્થિતપ્રજ્ઞ દર્શન	૪ ૦
બીલા પ્રવચનો	૩ ૦
એક ધર્મ યુદ્ધ	૧ ૩
રામનામ	૨ ૦
બાપુ મારી મા	૧ ૧
માનવી અધિશેરો	૧ ૦
વ્યાપક ધર્મ ભાવના	૧ ૦
ઓતરાવી દિવાલો	૧ ૩
હિંદનો કોમી ત્રિકોણ	૧ ૧
બાપુની ગાંધી	૩ ૦
આશ્રમ જનનાવળિ	૧ ૬
મહુકર	૫ ૧
નીતિ નાચને માર્ગ	૨ ૦
કેળવણી વડે ક્રાંતિ	૭ ૧
ગાંધીજી અને સામ્યવાદ	૩ ૦
મહુખ્યની સર્વાંગીણ કેળવણી	૧ ૧
બા બાપુની શીળી છાયામાં	૪ ૧
બાપુની પ્રસાદિ	૫ ૦
કલકત્તાનો ચમત્કાર	૨ ૧
સમૂહી ક્રાંતિ	૪ ૦
હિંદની અંજેલ વેપાર શાહી	૮ ૧
બિહારની કોમી આવમાં	૧ ૦
કેળવણીનો કોપડો	૫ ૦
પુર્વ આફ્રિકામાં	૧ ૦
ગાંધીજીનો સરકાર સાથેનો પત્ર વહેવાર	૩ ૦
સત્યાગ્રહની સમપદી	૧ ૦
ઓ પુરૂષ મયાદા	૪ ૧

INDIAN OPINION, P. Bag, Durban, Natal.

પ્રેસીડેન્ડ પ્રસાદનું સીલોનમાં સ્વાગત

તા. ૧૮મી જુને ભારતના રાષ્ટ્ર પ્રમુખ ડો. રાજેન્દ્રપ્રસાદ સીલોન પહોંચ્યા ત્યારે તેમનું ભાવ બીતુ સ્વામત કરવામાં આવ્યું હતું. દબ્બરો શાળાના બાળકોએ માર્ગની બે બાજુએ ઉભા રહી જબનાદ કરી તેમને વધાવ્યા હતાં. પાંચ દબ્બરથી વધારેની મેદનીએ એમ ને સ્વામત દાર પર આવકાપો હતાં.

સ્વામતનો જવાબ આપતાં ડો. પ્રસાદે કહ્યું કે, ૩૦ વરસ પહેલાં હું આ પવિત્ર જુદના, દેશમાં આવ્યો હતો. ત્યારથી અને તે પહેલાપણ હું જુદધર્મી અને હીંદુ ધર્મી એક બીલને સમજે તેનો પ્રયાસ કરતો આવ્યો છું."

૨૨૫૦ વર્ષ પહેલાં રોપેલું ગ્રાડ અને જુદનું પુતળું તેઓએ જ્ઞેષ્યું હતું. પ્રમુખ સાથે શ્રીમતી લક્ષ્મીબેનન પણ છે. અને છ દિવસની આ ધલાકાની ઓશીશ્વલ મુલાકાત લેશે.

હમણા જ આવેલો-હિંદનો માલ
જ્યાં જ્યાં આવ્યો

સીધી આવત કરવાથી અમારો માલ સસ્તો અને સારો હોય છે. ગમે તે બીજા માલ સાથે સરખાવો.

અમરભત્તી :
નાઈટ ક્વીન :- ૧૧ તોલા ૪/- હજન, સુગંધ રાણી ૧૧ તોલા ૪/- હજન
ચરેલી ૧ તોલા શી. ૧૦-૧ હજન, સ્ટીમર નં. ૪૪૪ ૩ " ૮/૬ હજન
વર્ષાતી (પ્રત્યેક પકીટમાં અત્તરની શીશી સાથે) ૨ તોલા શી. ૧૫-૦ હજન
કેરમ બોર્ડ : રબર કુશીન અથવા સાદા સારો માલ હોંદની બનાવટના
૬૫/૧૦/૦ પ્રત્યેકના. કુકડી અને સ્ટ્રાયકર અને ખાસ રમતની માહિતીઓ સાથે.
કેશ બોર્ડ'ર સ્વીકારથું.
સી. જો. ડી. બોર્ડ'ર નોંધવતા ૨૫ ટકા ડીપોઝીટ લેવામાં આવશે.
એ. કે. હુસેન એન્ડ સન્સ
૧૨૬ ક્વીન સ્ટ્રીટ, હરબન. બોક્સ ૨૧૬૮, ફોન ૨૭૩૪૮/૯.

માથે ખાંધવાની રીણન અને વેણીઓ

મખમલ, સાટીન, ટાઈટા સીકની, રીણન અનેક રંગ, ડીઝાઇન અને સાર્ફિસમાં મળશે, લગ્ન મહેલ અને મોટર રાજ્યપાવવા માટે જ્યાં જ્યાં રીણનો મળી શકશે.

ખવસાં માટે મખમલ, અને રેસમ તથા ફેક્ટની ટોપીઓ કીફાયત ભાવે બનાવી આપવામાં આવશે.

અંગોડે ખાંધવા મખમલ, રેસમ, કોટન વિગેરેનાં કુબોની રંગ રંગની વેણીઓ અને અનેક પ્રકારના ક્રોચર્સ મળશે.

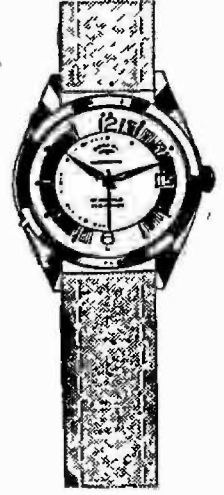
ટેબલ પર સુકવા માટે પ્લાસ્ટીકના સુંદર કુબો મળશે.

ટેકાણું : માખરો હેટ્સ (મો.) લી.
લેડીઝ એન્ડ ચીલ્ડરન્સ હેટ મેન્યુફેક્ચરર,
ફોન : ૮૩૫-૭૬૬૨ પહેલે માળે, બોક્સ ૫૨૫૭.
માસ્કર મેન્સન્સ - ૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, - બેહાનીસબર્ગ.

શુભ પ્રસંગો માટે ભેટ !

સ્રીઓ અને પુરૂષો માટે

ઘડિયાળ !

૧૭, ૨૧ અને ૨૫ બચુલનાં
ઑટોમેટીક કેલેન્ડર.
* રોમર
* રોમરી
* લેડો
* રૂસર
વિગેરે દરેક ભત્તનાં ઘડિયાળ.

ઉપરાંત પુરૂષોનાં શર્ટ સુટ, પાયબમા વિ.
તેમજ બાળકોનાં કપડાં.

હોલસેલ ભાવે મળશે.

બોક્સ ૫૬૮૮, ફોન : ૮૩૫-૨૬૦૧.
વલ્લભભાઈ બી. પટેલની કું.
૪૪, મારકેટ સ્ટ્રીટ, બેહાનીસબર્ગ.

શ્રીમતી તહેમી સોરાબજી રસ્તમજી

જણાવતા આનંદ થાય છે કે તેઓ

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ઓસ્ટ્રેલેશીયા લીમીટેડ

સ્થાપના ૧૮૬૬ વિક્ટોરીયા, ઓસ્ટ્રેલીયા.

— ના —

પ્રતિનીધી નિમાયા છે

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલનો જાહેરાતો વિશે એ ખરી ખાંધધરી છે.

વધુ વિગત માટે લખો યા મળો :

૧૦૬ મેન્સરીલ રોડ, — હરબન.

બોક્સ ૪૭૬,
ટેલીગ્રામ—કેબલ "સોરાબજી"

ટેલીફોન : ૪૭૮૮૮
૪૭૪૫૩